

VERGROOT JE WERELD MET MUNDOS!

HANDLEIDING & ANTWOORDEN

INHOUDSOPGAVE

<i>Handleiding</i>	0
<i>België</i>	7
<i>Brazilië</i>	12
<i>China</i>	16
<i>Curaçao</i>	19
<i>Eritrea</i>	23
<i>Filipijnen</i>	28
<i>India</i>	32
<i>Indonesië</i>	36
<i>Japan</i>	40
<i>Marokko</i>	44
<i>Mexico</i>	48
<i>Nederland</i>	52

<i>Nepal</i>	55
<i>Nieuw-Zeeland</i>	59
<i>Noorwegen</i>	63
<i>Roemenië</i>	66
<i>Rusland</i>	70
<i>Spanje</i>	74
<i>Suriname</i>	78
<i>Syrië</i>	82
<i>Turkije</i>	85
<i>Verenigde Staten</i>	88
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	92
<i>Zuid-Afrika</i>	96
<i>Zuid-Korea</i>	100

SPELOVERZICHT

Mundos is ontwikkeld om kinderen bewust te maken van onze cultureel diverse wereld. De spelers doen kennis op over de culturen en tradities van verschillende landen over de hele wereld. Dit spel kan met tenminste vier spelers en één spelleider gespeeld worden.

SPELMATERIAAL

- 25 Mundoskaarten
- Dobbelsteen
- Handleiding & antwoorden

SPELVERLOOP

Bij de start van een speelronde kiezen de spelers samen een Mundoskaart uit. De spelleider kiest een speler die met de dobbelsteen mag gooien. Er zijn zes mogelijke uitkomsten:

- stelling
- opdracht
- vraag
- spel
- weetje
- waar of niet waar?

De speler die gegooid heeft, mag de uitkomst zelf voorlezen. Dit is afhankelijk van het leesniveau en of hij of zij zich daar prettig bij voelt. Als alternatief kan de spelleider het voorlezen op zich nemen.

Na de eerste speelronde wordt er verder gespeeld met dezelfde Mundoskaart tot de hele Mundoskaart behandeld is. Een andere optie is om bij de start van iedere speelronde een nieuwe Mundoskaart uit te kiezen.

Wanneer een speler hetzelfde aantal ogen gooit, wordt er opnieuw gegooid. Een andere optie is om dan de antwoorden erbij te pakken. Hier staat per land een overzicht met aanvullende stellingen, opdrachten, vragen, spellen, weetjes en waar of niet waar vragen. Deze zijn ook leuk om te bekijken wanneer de spelers zich in een bepaald land willen verdiepen.

SPELDIDACTIEK

Stelling:

Per stelling is achtergrondinformatie beschikbaar. De kinderen kunnen voor of tegen de stelling zijn. Het gaat erom dat de kinderen op een speelse wijze hun mening leren vormen en deze kunnen verwoorden. Daarnaast leren de kinderen om naar de mening van een ander te luisteren en hier respect voor te tonen.

Opdracht:

Bedenk van tevoren hoe de kinderen aan de opdracht zullen werken. Klassikaal, zelfstandig, in tweetallen of in groepjes? Geef de kinderen de ruimte om zelf aan de slag te gaan met de opdracht. Je kunt de opdrachten gebruiken om de 21st century skills te stimuleren.

Vraag:

Haal voorkennis op en laat de kinderen vervolgens zelf een antwoord formuleren voordat het antwoord wordt opgezocht. De kinderen kunnen het antwoord zelf opzoeken op het internet of in de handleiding. Bespreek het juiste antwoord met de kinderen.

Spel:

In het antwoordendeel staat per spel de uitleg beschreven. De spellen zijn een mooie vorm om de kinderen op een actieve manier iets van een ander land te laten beleven.

Weetje:

De weetjes zijn bedoeld om de kinderen nieuwsgierig te maken naar het land dat behandeld wordt door kennis op te doen. Vraag aan de kinderen of ze het al wisten. Gebruik het weetje als onderwerp voor een gesprek.

Waar of niet waar:

Geef de kinderen de tijd om zelf na te denken over de bewering. Zou dit wel of niet waar zijn? Naast de antwoorden is er ook een toelichting te vinden.

EINDE VAN HET SPEL

Een Mundoskaart is uitgespeeld wanneer de stelling, de opdracht, de vraag, het spel, het weetje én de waar of niet waar vraag zijn uitgevoerd of besproken.

Het spel eindigt wanneer alle kaarten zijn uitgespeeld. Er is dan kennis opgedaan van maar liefst 25 verschillende landen! Er zijn echter nog veel meer landen te ontdekken. Ontwerp samen een nieuwe Mundoskaart of wacht tot er een uitbreiding komt van Mundos!

ALGEMENE HULPVRAGEN VOOR DE SPELLEIDER

- Wie is het hiermee eens/oneens?
- Waarom denk je dat?
- Wat zijn de voor- en nadelen?
- Wat zou jij doen als je in het land woonde?
- Wie wist dit al over het land?
- Waarom zou je wel/niet in het land willen wonen?

DE SPELREGELS

- ▶ Het doel van het spel is het vergroten van het wereldbeeld en níet het benadrukken van verschillen.
- ▶ Als leerkracht bent u automatisch spelleider.
- ▶ Wanneer de spelleider aan het woord is, zijn de spelers stil.
- ▶ Probeer alle spelers bij het spel te betrekken.
- ▶ Let erop dat de spelers naar elkaar luisteren.
- ▶ Zorg ervoor dat de spelers elkaar respecteren, ongeacht mogelijke meningsverschillen.
- ▶ Blijf neutraal.
- ▶ Grijp in wanneer er conflicten ontstaan.
- ▶ Voorkom dat spelers zich beledigd of gekwetst voelen.
- ▶ Kort samengevat: zorg voor een veilige leeromgeving!

BELGIE

Stellingen

- ▶ **Als inwoner van een land moet je verplicht stemmen bij verkiezingen.**

België is een van de weinige landen waar stemmen verplicht is.

- ▶ **Mij lijkt het een leuke traditie om een nieuwjaarsbrief te schrijven.**

Vlaamse kinderen lezen tijdens Nieuwjaar hun eigen traditionele nieuwjaarsbrief voor. In een mooi kaartje wordt een leuk gedichtje geschreven met wensen voor mama en papa, maar soms ook voor de grootouders en peetoom en peettante. Na het voorlezen van hun brief krijgen de kinderen een zakcentje.

- ▶ **Ik eet liever suikerbonen dan beschuit met muisjes.**

In België worden geen beschuiten met muisjes gegeten bij een geboorte, maar suikerbonen.

Opdrachten

- ▶ **Zoek op wat voor lekkere gerechten de mensen in België veel eten en kijk of je hier een recept van kunt vinden.** Typische gerechten uit België zijn: Belgische frieten met mayonaise, mosselen met friet, Vlaams stoofvlees, Luikse of Brusselse wafel, vol-au-vent, witlof uit de oven, garnaalkroketten.

- ▶ Doe onderzoek naar de talen die in België worden gesproken. De officiële talen zijn Nederlands, Frans en Duits. In 1830 werd België voor het eerst een onafhankelijk land: Frans werd de officiële taal. Toch bleven in het noorden veel mensen Nederlands spreken.

Vragen

- ▶ **In België kun je de langste tramlijn ter wereld vinden. Hoe lang is deze tramlijn?**

De kusttram verbindt De Panne en Knokke langs de Belgische kust. De tramlijn heeft 68 haltes en is 67 kilometer lang. Met deze tram kun je langs de gehele Belgische kust reizen.

- ▶ **Hoeveel inwoners heeft België en hoe is dit vergeleken met Nederland?**

Inwoneraantal België: 11,46 miljoen, inwoneraantal Nederland: 17,28 miljoen. In Nederland wonen dus meer mensen dan in België.

Spel

Pitjesbak

Aantal spelers: twee tot acht

Benodigheden: een pitjesbak (achthoekige bak) en drie dobbelstenen

1. Om te beginnen zet elk van de spelers eenzelfde aantal streepjes op zijn of haar kant. Door het spel heen kunnen er streepjes bijgezet of weggeveegd worden. De speler die als eerste alle streepjes kwijt is, heeft gewonnen.
2. Degene die de drie dobbelstenen gooit, mag zelf beslissen of hij na één worp stopt. Je mag in totaal een, twee of drie keer gooien. Alleen de laatst geworpen waarde van de dobbelstenen telt. De rest van de spelers hebben deze beurt maximaal evenveel worpen als de speler die deze ronde begon.
3. De waarde van één dobbelsteen is als volgt:
  - 1 oog is 100 punten
  - 2, 3, 4 en 5 ogen zijn 2, 3, 4 en 5 punten
  - 6 ogen is 60 punten
4. Daarnaast zijn er ook specifieke waardes die geworpen kunnen worden:

- ▶ **Drie apen:** 1, 1, 1 (je wint onmiddellijk het hele spel, mits je van tevoren al een streepje hebt weggeveegd. Wanneer dit niet het geval is, mag je niet meer meespelen)
- ▶ **Soixante-neuf:** 6, 5, 4 (win je deze ronde, dan mag je gelijk drie streepjes wegvegen)
- ▶ **Zand:** 6, 6, 6 of 5, 5, 5 of 4, 4, 4 of 3, 3, 3 of 2, 2, 2 (win je deze ronde, mag je gelijk twee streepjes wegvegen)
- ▶ **Zeven:** 3, 2, 2 (je hebt altijd de laagste score)
- ▶ Bij alle andere combinaties telt de som van de dobbelstenen. Hoe hoger de som, hoe beter je score.
- ▶ **Stoef:** wanneer de beginspeler na één worp al stopt met dobbelen en hij de hoogste score haalt deze ronde, mag hij direct twee streepjes wegvegen. Verliest hij van iemand anders deze ronde, moet hij twee streepjes erbij zetten.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat er naast Manneken Pis (een jongen) ook een passend meisje en een passend hondje in Brussel staan?**
Het meisje heet Jeanneke Pis en het hondje heet Zinneke Pis.
- ▶ **Wist je dat in België het meeste aantal kastelen staat per vierkante meter?**

- ▶ Wist je dat de smurven uit België komen?
Net zoals Kuifje en Lucky Luke. De smurven zijn bedacht door de Belgische striptekenaar Peyo (Pierre Culiford).

Waar of niet waar?

- ▶ **In België wordt de meeste chocola ter wereld verkocht.**
Waar, nergens ter wereld wordt zoveel chocolade verkocht als op de luchthaven in Zaventem.
- ▶ De bijnaam van de Belgische mannenvoetbalploeg is de 'Red Flames'.
Niet waar, dit is de bijnaam van de Belgische vrouwen-voetbalploeg. De bijnaam van de mannenploeg is de 'Rode Duivels'.
- ▶ Brussel is de hoofdstad van Europa.
Niet waar, Europa heeft geen hoofdstad. Wél is Brussel het belangrijkste bestuurlijke centrum van de Europese Unie.

BRAZILIE

Stellingen

- ▶ **Het is beleefd om iemand die je voor het eerst ontmoet te knuffelen of te kussen.**

In Brazilië is het niet vreemd om iemand aan te raken bij een begroeting. Zelfs al ken je de persoon nog niet. Je wordt bijvoorbeeld begroet met een kus op beide wangen. Het aanraken van armen en ruggen komt ook veel voor.

- ▶ **Kinderen mogen koffiedrinken.**

In Brazilië wordt er ook door sommige kinderen koffiegedronken. Bijvoorbeeld tijdens het ontbijt.

- ▶ **Ik zou tijdens oudjaarsavond mee willen doen met de kledingtraditie van Brazilië.**

Brazilianen hebben de traditie om op oudjaarsavond een bepaalde kleur kleding te dragen. Veel mensen kiezen voor wit, het teken dat je aankomend jaar vrede wilt. Je kunt ook voor andere kleuren kiezen. Groen staat bijvoorbeeld voor een goede gezondheid, geel staat voor geld en rood staat voor romantiek.

Opdrachten

- ▶ **Zoek uit waarom de Amazone 'de longen van de aarde' wordt genoemd.**

De Amazone is het grootste regenwoud op aarde. Er schuilen duizenden soorten dieren en planten,

waaronder veel bomen. Bomen brengen zuurstof in de lucht en je longen nemen zuurstof op, zodat je kunt ademen.

- ▶ Zoek op uit welke cultuur de Braziliaanse vechtdans 'Capoeira' is ontstaan en hoe het in Brazilië terecht is gekomen. Maak hier een mindmap van.
Capoeira is een Braziliaanse vechtdans. Bij Capoeira staan mensen in een cirkel. Buiten de cirkel staan muzikanten, binnen de cirkel voeren twee mensen aanvals- en verdedigingstechnieken uit op het ritme van de muziek.

Vragen

- ▶ **Brazilië staat bekend als een mengelmoes van culturen. Wat betekent dat?**
De inwoners van Brazilië hebben verschillende culturele achtergronden. Voorbeelden zijn: inheems, Europees, Afrikaans en Aziatisch.
- ▶ **Zijn de eetgewoontes in Brazilië anders dan in Nederland?**
Doordat Brazilië een mengelmoes van culturen is, is het eten erg divers. Veel Brazilianen eten vier keer per dag, waarvan twee keer een warme maaltijd. Ze beginnen hun dag met 'cafe da manha', wat ochtendkoffie betekent. De warme lunch heet 'amoço'. Tussen de lunch en het diner wordt vaak een snack gegeten, bijvoorbeeld koffie met een gebakje. Het diner heet 'janta'.

Spel

Adedonha

Aantal spelers: minimaal twee

Benodigheden: pen en papier

Het spel bestaat uit het opschrijven van woorden die beginnen met een bepaalde letter binnen een bepaalde categorie. Categorieën kunnen bijvoorbeeld namen, kleuren, of dieren zijn.

1. Kies de categorieën.
2. Kies een willekeurige letter.
3. Alle spelers vullen zelfstandig de categorieën in met woorden die beginnen met de gekozen letter. De persoon die als eerste bij alle categorieën een woord heeft gevonden, roept 'Adedonha!'. Alle andere spelers moeten dan stoppen met schrijven.
4. Voor een woord dat niemand anders heeft opgeschreven krijg je tien punten. Voor andere woorden krijg je vijf punten.
5. Voor een nieuw ronde kies je een andere letter.
6. Na de laatste ronde is de deelnemer met de meeste punten de winnaar.

Weetjes

- **Wist je dat in Brazilië tientallen stammen leven die nog nooit contact hebben gehad met de buitenwereld?**
In 2007 bracht de Braziliaanse overheidsdienst een rapport uit waarin stond dat er 67 ongecontacteerde stammen leven in Brazilië.

- ▶ Wist je dat de grootse Japanse gemeenschap buiten Japan in Brazilië woont?
Ruim een eeuw geleden begon de Japanse migratie naar Brazilië op basis van een overeenkomst tussen de regeringen om arbeidskrachten te werven voor de Braziliaanse landbouw.
- ▶ Wist je dat 'Feijoada' een populair gerecht is onder het Braziliaanse volk?
Het gerecht wordt al eeuwen gegeten. Het is een stoofpot van zwarte bonen, varkensvlees en rijst.

Waar of niet waar?

- ▶ **Brazilië is het land met de langste kustlijn ter wereld.**
Niet waar, de kustlijn van Brazilië is met 7.491 km de zeventiende langste kustlijn ter wereld. Canada is de koploper met een kustlijn van 202.000 km.
- ▶ De 27 landen van de EU passen twee keer in Brazilië.
Waar, de EU heeft een oppervlakte van 4.476.000 km² en Brazilië heeft een oppervlakte van 8.516.000 km².
- ▶ De eerste stad die door de Portugezen gebouwd werd in Brazilië is São Paulo.
Niet waar, de eerste stad die de Portugezen bouwden was São Vicente. Tegenwoordig is dit een gemeente van São Paulo.

CHINA

Stellingen

- ▶ **Op straat spugen moet kunnen.**
In China wordt spugen gezien als een natuurlijke reactie van het lichaam op iets wat uit je lichaam moet. Het wordt niet gezien als onbeleefd.
- ▶ Je mag per gezin maar twee kinderen krijgen.
Omdat er zo veel mensen in China wonen, is er een regel van kracht geweest dat je maar één kind mocht hebben per gezin. Tegenwoordig is dit verhoogd naar twee kinderen per gezin.
- ▶ Het is belangrijk om genoeg vrije tijd te hebben.
Medewerkers in China gaan juist zo lang mogelijk door. Dit doen ze om geld te verdienen en productief te zijn. De winkels blijven ook veel langer open dan in Nederland.

Opdrachten

- ▶ De Chinese lampion werd oorspronkelijk gebruikt door het leger. Zoek op hoe je een Chinese lampion maakt en ontwerp er zelf een.
De lampion werd rond de derde eeuw voor Christus gebruikt om op lange afstand signalen aan elkaar door te geven.
- ▶ In China gebruikt men een logografisch schrift dat uit karakters bestaat. Zoek dit schrift op en probeer enkele symbolen over te schrijven.

Vragen

- ▶ **Wat zijn de twaalf Chinese sterrenbeelden?**
Rat, Os, Tijger, Konijn, Draak, Slang, Paard, Geit, Aap, Haan, Hond en Varken.
- ▶ Vechtsporten zijn erg populair in China en veel van deze sporten komen ook uit China. Kun jij twee Chinese vechtsporten noemen?
Bijvoorbeeld: Kung Fu, Tai Chi, Wushu, Baji Quan, Cha Quan, Liuhe Quan.

Spel

Vang de drakenstaart

Aantal spelers: vijftien tot dertig

Benodigheden: Grote speelzaal, gymzaal of schoolplein.

1. De kinderen gaan in polonaise-opstelling staan. De voorste leerling is het hoofd van de draak en moet zijn staart proberen te pakken.
2. Alle kinderen in het midden proberen deze voorste leerling zoveel mogelijk te hinderen. Ze moeten wel de schouders van de voorgangers vast blijven houden.
3. Als het hoofd van de draak de staart te pakken heeft, gaat de laatste leerling vooraan in de rij staan, waardoor iedereen een plek opschuift.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat er in China een wet is die zegt dat je regelmatig op bezoek moet gaan bij je ouders? Dit geldt wanneer ze ouder zijn dan 60 jaar. Doe je dit niet, dan riskeer je een boete of zelfs een celstraf.**
- ▶ Wist je dat ijs als toetje in China is uitgevonden? Dit gebeurde ruim 4000 jaar geleden.
- ▶ Wist je dat mensen in China met stokjes eten? Ze zeggen dat het ongeluk brengt wanneer de eetstokjes rechttop in de rijst blijven staan.

Waar of niet waar?

- ▶ **De Chinese taal, Mandarijn, is de meest gesproken taal ter wereld.**
Waar, Mandarijn wordt gesproken door 995 miljoen mensen.
- ▶ Tafeltennis is de populairste sport in China.
Waar, China telt maar liefst 300 miljoen pingpongspelers.
- ▶ In China begonnen ze met het betalen met bankbiljetten.
Waar, in de zevende eeuw werd in China met behulp van bankbiljetten betaald en in de zeventiende eeuw werden biljetten pas in Europa gebruikt.

CURACAO

Stellingen

- ▶ **Het is belangrijk om meerdere talen te kunnen spreken.**
Veel mensen op Curaçao spreken meerdere talen. De drie officiële talen zijn Papiaments, Nederlands en Engels.
- ▶ **Ik woon liever in een land waar het altijd lekker weer is.**
Op Curaçao is het overdag vrijwel altijd warm. Zo rond de 30 graden.
- ▶ **Het is mooi om op een plek te wonen waar verschillende culturen samenleven.**
De bevolking van Curaçao bestaat uit tientallen verschillende nationaliteiten.

Opdracht

- ▶ **Op Curaçao wordt onderling vooral Papiaments gesproken. Zoek eens op hoe je ‘Goedemorgen’ zegt in deze taal en oefen het met elkaar.**
‘Bon dia!’ Het Papiaments is een mengeling van verschillende talen.
- ▶ **‘Tambu di Korsou’ is de naam van een Curaçaose dans. Tambu wordt altijd begeleid door kenmerkende Tambu muziek. Zoek een filmpje van Tambu en probeer op dezelfde manier te dansen.**

Vraag

- ▶ **Curaçao hoort bij de ABC-eilanden. Hoe heten de andere twee eilanden?**
Aruba en Bonaire.
- ▶ **Hoeveel inwoners heeft Curaçao?**
Er wonen ongeveer 160.000 mensen op Curaçao. Dit zijn honderd keer minder mensen dan er in Nederland wonen.

Spel

Domino

Aantal spelers: twee tot vijf

Benodigheden: (zelfgemaakte) dominostenen.

Om zelf dominostenen te maken heb je 28 even grote papieren rechthoekjes nodig. Halverwege de rechthoekjes zet je een lijn, zodat het kaartje in twee vierkantjes wordt verdeeld. Op de stenen komen alle 28 combinaties van nul tot zes eenmaal voor. Nul wordt afgebeeld als een leeg vlak. Het zijn de volgende combinaties: 00 01 11 02 12 22 03 13 23 33 04 14 24 34 44 05 15 25 35 45 55 06 16 26 36 46 56 66. De cijfers mogen worden weergegeven in het aantal ogen of gewoon als cijfers.

1. Alle dominostenen worden neergelegd met de ogen naar de onderkant. Dit is de voorraad. Bij twee spelers krijgt iedere speler zeven stenen, bij drie of vier spelers krijgt ieder vijf stenen. De spelers zorgen ervoor dat ze elkaars stenen niet kunnen zien.

2. De speler die de steen met de hoogste dubbele ogen heeft, mag beginnen en legt deze steen neer (als niemand dubbele ogen heeft, worden de stenen opnieuw uitgedeeld).
3. De andere spelers leggen om de beurt een steen neer tegen de stenen die al op tafel liggen. Een kant met vijf ogen moet tegen een andere steen met óók vijf ogen komen te liggen. Dubbele dominostenen moeten horizontaal neergelegd worden en daar mag aan alle vier de kanten iets worden bijgelegd. Als een speler niet kan leggen moet hij een steen uit de voorraad nemen. Per beurt mag je maar drie keer een steen uit de voorraad nemen. Als je kan leggen, moet je leggen.
4. Degene bij wie als eerste de dominostenen op zijn, heeft gewonnen.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat ‘Seú’ een groot feest is op Curaçao? Op Tweede Paasdag kleden de bewoners zich in traditionele kleding en trekken ze dansend op de aanstekelijke ritmes van traditionele muziek door de straten.**
- ▶ Wist je dat op Curaçao veel kabritu stoba wordt gegeten? Dit is een traditioneel gerecht dat wordt gemaakt met geitenvlees.
- ▶ Wist je dat voor de kust van Curaçao een klein onbewoond eiland ligt? Dit eiland heet Klein Curaçao.

Waar of niet waar?

- **Willemstad, de hoofdstad van Curaçao, is te herkennen aan de donkergekleurde huizen.**
Niet waar, Het zijn juist pastelkleurige huizen.
- Op Curaçao kun je gewoon je boodschappen halen bij de Albert Heijn.
Waar, De Albert Heijn Bonuskaart kun je echter thuislaten, want deze is niet geldig op Curaçao.
- Op Curaçao komen er wel tientallen verschillende cactussoorten voor.
Niet waar, Het zijn er veel meer. Er komen wel honderden verschillende soorten voor.

ERITREA

Stellingen

- ▶ **Ik zou graag een 'netsela' willen dragen.**
In Eritrea dragen vrouwen een traditionele jurk. Dit heet een 'netsela' of 'netela'. Het is een handgemaakte witte jurk met een bepaald design erop. Het is erg dun en zacht, wat het heel fijn maakt om te dragen.
- ▶ **Ik speel liever samen dan alleen.**
In Eritrea zijn mensen vaak samen. Eritreeërs zijn sociale mensen die sterk het gevoel hebben dat ze bij elkaar horen en elkaar graag helpen. Het is de norm om alles samen te doen.
- ▶ **Het is beter om warme maaltijden te eten.**
In Eritrea wordt er voornamelijk warm gegeten. Rond 09:00 uur 's ochtends wordt een warm ontbijt klaargemaakt. In de middag rond 14:00 uur wordt er warm geluncht. Het diner vindt rond 21:00 uur plaats. Een van de bekendere Eritrese gerechten is 'injera'. Dit lijkt op een soort pannenkoek.

Opdrachten

- De meest gesproken taal is het Tigrinya, de taal van het Tigrinyavolk. Zoek het woord 'Eritrea' op in het Tigrinya en probeer het na te schrijven. Kijk of je nog meer woorden kunt vinden in het Tigrinya en probeer deze ook na te schrijven!

Eritrea heeft geen officiële taal. Op school krijgen de kinderen les in het Tigrinya, de taal van het Tigrinyavolk. De taal Tigrinya heeft niet dezelfde letters zoals wij in het Nederlands kennen.

- Zoek de symbolische betekenis van de Eritrese vlag op. Probeer de vlag van Eritrea daarna zelf te maken. *De kleuren van de drie driehoeken hebben elk een symbolische betekenis: groen staat voor de vruchtbaarheid van het land en de landbouw, blauw symboliseert de oceaan en rood staat voor het bloed dat in de onafhankelijkheidsstrijd is vergoten. De olijftak en -krans staat voor vrede en eert de rol die de Verenigde Naties hebben gespeeld bij de totstandkoming van de Eritrese onafhankelijkheid.*

Vragen

- **Wat zijn de meest voorkomende religies in Eritrea?**
De twee meest voorkomende religies in Eritrea zijn het christendom en de islam. Ongeveer 50% van de bevolking is christen en 50% is moslim.

- ▶ Eritrea is een land in Afrika. Waar in Afrika ligt Eritrea eigenlijk?
Eritrea ligt in het oosten van Afrika met als aangrenzende landen: Sudan, Ethiopië en Djibouti.

Spel

Akukulu

Aantal spelers: zes tot vijftien

Benodigheden: speelveld

1. Eén zoeker begint bij zijn ‘huis’ of ‘thuisbasis’. Dit kan een plek op het schoolplein zijn. Deze zoeker maakt geen oogcontact met de anderen (de verstoppers). De anderen zoeken tegelijkertijd een verstopplek.
2. Na een tijdje roept de zoeker ‘coocoolu’ (het geluid dat een haan maakt in de ochtend). Als de verstoppers nog geen plek hebben gevonden roepen ze: ‘alnegam’ (het is nog geen ochtend), wat betekent dat de zoeker zijn ‘huis’ nog niet mag verlaten. De zoeker gaat door met dit geluid te maken totdat iedereen verstopt is.
3. Als iedereen is verstopt roepen ze: ‘nega’ (de zon is op). De zoeker mag de anderen gaan zoeken.
4. De anderen moeten bij het ‘huis’ van de zoeker proberen te komen, zonder gezien te worden. Als ze dit lukt, leggen ze hun hand op het ‘huis’ van de zoeker en geven ze een kus op hun hand. Dan zijn ze veilig.

5. Als de zoeker iemand heeft gevonden, roept hij/zij de naam van diegene en rent terug naar het 'huis'. De zoeker legt ook de hand op het 'huis' en geeft er een kus op. Als de zoeker eerder terug bij het 'huis' is dan de verstopper, dan is de verstopper gevangen en moet deze wachten bij het 'huis'.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat Eritrea een heel jong land is? In 1991 is Eritrea onafhankelijk geworden. Op 24 mei vieren de Eritreeërs hun onafhankelijkheid, 'Natsenent'.** Het is in Eritrea een belangrijke feestdag. Rond deze datum vinden allerlei festiviteiten plaats zoals optredens, parades, sportwedstrijden en barbecues.
- ▶ Wist je dat het een teken van respect is wanneer Eritrese mensen geen oogcontact met je maken? Het is ongeleefd om een onbekend of ouder persoon aan te kijken tijdens een gesprek.
- ▶ Wist je dat Asmara, de hoofdstad van Eritrea, veruit de grootste stad in het land is? Asmara telt zo'n 579.000 inwoners. De andere grote steden van Eritrea zijn Mendefera (63.000 inwoners) en Massawa (53.000 inwoners).

Waar of niet waar?

- ▶ **De bevolking van Eritrea bestaat uit een aantal verschillende bevolkingsgroepen met ieder eigen talen en gebruiken.**

Waar, de bevolking van Eritrea bestaat uit negen verschillende bevolkingsgroepen. De Tigrinya, de Tigre, de Afar, de Saho, de Kunama, de Nara, de Bilin, de Hedareb en de Rashaida. Van alle volken is de Tigrinya de grootste groep.

- ▶ **In Eritrea kun je betalen met euro's.**

Niet waar, in Eritrea is de munteenheid de 'nafka'. Een euro is ongeveer 18,34 Eritrese nafka waard.

- ▶ **In de Eritrese cultuur is het gebruikelijk om elkaar drie keer op de wang te kussen bij een begroeting.**

Waar, wel is dit afhankelijk van hoe goed je de persoon kent.

FILIPIJNEN

Stellingen

- **Zingen met een karaokemachine hoort bij een gezellig feestje.**

De Filipijnse bevolking is dol op feestjes en de karaokemachine kan hierbij niet ontbreken. De hele familie zingt mee en luistert naar anderen terwijl ze een mooi optreden neerzetten.

- **Het is ongeleefd om geen eten te serveren aan bezoek.**
Wanneer de Filipijnse bevolking iemand over de vloer heeft, moet er altijd wat te eten klaar staan. Het liefst zelfs te veel, omdat weinig of precies genoeg eten als belediging kan worden gezien.

- **Voordat je begint te eten, moet je samen bidden.**
Op de Filipijnen bidden de meeste mensen voor ze eten. Over het algemeen bedanken ze God dat er weer gezond en lekker eten op tafel staat. De inwoners vragen vaak aan gasten of ze het gebed willen leiden. Dit weigeren wordt als ongeleefd beschouwd.

Opdrachten

- **Op de Filipijnen wordt vaak met de combinatie lepel en vork gegeten. Als je echt traditioneel wilt zijn, eet je met je handen. Probeer het thuis eens uit en vertel de volgende dag in de klas hoe dit was.**

- ▶ Het traditionele liedje ‘Bahay Kubo’ wordt door heel het land door kinderen gezongen. Het gaat over een rieten hutje dat midden in een veld met gewassen staat. Er wordt in de traditionele Tagalog-taal gezongen over welke groenten er allemaal om het hutje heen groeien. Zoek het lied op en zing mee.

Vragen

- ▶ **Uit hoeveel eilanden bestaan de Filipijnen?**
7.641 eilanden om precies te zijn. Er zijn drie grote eilanden: Visayas, Mindanao en Luzon met de hoofdstad Manila.
- ▶ Op de Filipijnen betalen ze met de munteenheid ‘Peso’. Hoeveel Peso is een euro waard?
Een euro is ongeveer 58 Peso waard.

Spel

Sungka

Aantal spelers: twee

Benodigheden: zestien bakjes en 98 stenen of kralen.

Het doel van het spel is om zoveel mogelijk schelpjes te verzamelen, door kleine stenen of schelpen te laten vallen in de gaten op het bord.

1. Elke speler krijgt 49 steentjes of kralen. Deze zijn verdeeld over de zeven kleine bakjes. De twee grote bakjes aan de linker- en rechterkant (de huisjes) blijven leeg.

2. De speler die begint pakt alle steentjes uit het meest linkse bakje en laat er steeds eentje vallen in de andere bakjes (tegen de klok in). Hij laat er een vallen in zijn huis, maar niet in die van de tegenstander. Als de speler geen steentjes meer heeft, pakt hij alle steentjes van het bakje waar hij is geëindigd in zijn hand en gaat door met de steentjes één voor één te laten vallen in elk bakje.
3. Wanneer hij eindigt in een leeg bakje, is het de beurt van de tegenstander.
4. Je moet zoveel mogelijk stenen in jouw huis krijgen.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat ruim 80% van de bevolking rooms-katholiek is? De op een na grootste religie is de islam. De rest van de bevolking is boeddhistisch of niet-gelovig.**
- ▶ Wist je dat de Filipijnen een Spaanse kolonie werden in de zestiende eeuw? In de Filipijnse taal zijn er daardoor ontzettend veel woorden afgeleid of overgenomen vanuit het Spaans.
- ▶ Wist je dat in augustus 1896 de Filipijnse revolutie uitbrak? Twee jaar later kwam hierdoor een einde aan de Spaanse aanwezigheid in het land. In 1898 deed Spanje via het Verdrag van Parijs afstand van de Filipijnen.

Waar of niet waar?

- ▶ **Op de Filipijnen spreekt men overal dezelfde taal.**
Niet waar, dit verschilt per provincie. Er wordt in de hoofdstad Manila bijvoorbeeld Tagalog gesproken, maar in de provincie Ilocos Norte wordt Ilocano gesproken. In totaal worden er op de Filipijnen 172 inheemse talen en dialecten gesproken.
- ▶ **De Filipijnen hebben een tropisch klimaat.**
Waar, het is kenmerkend dat er bijna altijd een hoge gemiddelde temperatuur is, een hoge luchtvochtigheid en overvloedige regenval. De warmste maand van het jaar is mei. Van mei tot en met oktober valt er in grote delen van het land veel regen als gevolg van het moessonseizoen.
- ▶ **Het land staat in de top tien van de dichtstbevolkte landen ter wereld.**
Niet waar, de Filipijnen staan op de twaalfde plek. Het land heeft een bevolking van meer dan 100 miljoen mensen.

INDIA

Stellingen

- ▶ **Ik geloof dat karma bestaat en dat het goed is voor de wereld.**
Met karma wordt bedoeld dat alles wat we doen, denken of zeggen, uiteindelijk weer bij onszelf terugkomt. Oftewel: een goede daad heeft van nature goede gevolgen, een slechte daad heeft van nature slechte gevolgen.
- ▶ **Het is beter om met je handen te eten dan met bestek.**
In India wordt geloofd dat je maag eerder signaleert dat er gegeten gaat worden als je eten met je handen aanraakt. Zo kan je maag zich beter voorbereiden en dit kan de spijsvertering bevorderen.
- ▶ **Je mag een vreemde voor langere tijd aanstaren.**
In India is het normaal om dicht bij vreemden te staan en ze soms zelfs aan te raken.

Opdrachten

- ▶ **De ‘Sapta Puri’ zijn de zeven heilige steden van India. Kies één van deze steden en maak een poster met informatie over deze stad.**
- ▶ **Henna is een vorm van tijdelijke decoratie op de huid. Er wordt een pasta gemaakt van de hennaplant om op handen en armen prachtige ontwerpen te creëren. Zoek een aantal voorbeelden op en maak je eigen ontwerp.**

Vragen

- ▶ **Wat zijn de verschillen tussen Bollywood- en Hollywoodfilms? Noem zo veel mogelijk verschillen.**
Bollywoodfilms zijn meer verfilmde musicals, de acteurs dansen en zingen erop los. Bollywoodfilms zijn gemiddeld drie uur lang, terwijl de meeste Hollywoodfilms gemiddeld twee uur lang zijn. Bollywood maakt per jaar veel meer films dan Hollywood, maar de Hollywoodfilms hebben vaker een hogere omzet. Hollywoodfilms hebben vaak veel verschillende thema's en kunnen over van alles gaan. Bollywoodfilms gaan vaak over familie, drama en muziek.
- ▶ **India heeft 21 officiële talen. Welke talen zijn dit?**
Assamees, Bengaals, Bodo, Dogri, Hindi, Gujarati, Engels, Kannada, Kasjmiri, Kokborok, Konkani, Maithili, Malayalam, Meitei, Marathi, Nepalees, Odia, Punjabi, Sanskriet, Santali, Sindhi (Tamil, Telugu, Urdu).

Spel

Yoga

Yoga is lang geleden (3000 v. Chr) ontstaan in India. Yoga leert je om je geest en lichaam en geest en bewustzijn in balans met elkaar te brengen. De oefeningen geven kracht en energie en zorgen voor een gevoel van ontspanning.

Zoek yogapositionen op het internet die je individueel en daarna in paren na kunt doen. Voorbeelden van een aantal positionen zijn; boog, boom, brug, cobra, kameel, kat, lotus, poort, sfinx.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat mensen tijdens het Holi festival de straten op gaan en kleurrijk poeder naar elkaar en in de lucht gooien? Er wordt gevierd dat het goede wint van het kwade en dat de winter voorbij is en de lente begint.**
- ▶ Wist je dat getrouwde vrouwen vaak een felrode bindi op hun voorhoofd dragen?
- ▶ Wist je dat koeien heilige dieren zijn in India? Ze worden beschermd door nationale wetten en je ziet ze regelmatig door de straten lopen.

Waar of niet waar?

- **70% van alle kruiden ter wereld wordt geproduceerd in India.**

Waar, India is de grootste producent van kruiden in de wereld en exporteert deze kruiden wereldwijd.

De bekendste kruiden hiervan zijn kurkuma, komijn, saffraan en verschillende chilipoeders.

- India is het land met de meeste inwoners ter wereld.
Niet waar, China is het land met de meeste inwoners. India staat op de tweede plek met ongeveer 1,4 miljard inwoners.

- De Bengaalse tijger is het nationale dier van India.
Waar, sinds 1973 is de Bengaalse tijger deze status gegeven om deze te eren en te beschermen tegen uitsterving.

INDONESIE

Stellingen

- ▶ **Ik zou een slang van tien meter lang vast durven houden.**
Eén van de langste slangen ooit is gevonden op het eiland Sulawesi in Indonesië. De slang was wel tien meter lang.
- ▶ **Religieuze verplichtingen komen op de eerste plaats.**
Als je op Bali in Indonesië bent, zie je Hindoeïstische Balinezen 's ochtends hun offer brengen of islamitische werknemers die alles laten vallen voor gebedstijd. Ongeacht welke religie ze aanhangen, Indonesiërs zijn over het algemeen erg spiritueel en nemen hun geloof erg serieus.
- ▶ **Het collectief is belangrijker dan het individu.**
Indonesië is een collectieve gemeenschap. Boeren werken samen om hun land te bewerken, dorpen behouden hechte gemeenschappen en zorgen voor elkaar. Zelfs in moderne omgevingen zoals kantoor-werkplekken, zul je de inclusiviteit en vriendelijkheid van Indonesiërs zien.

Opdrachten

- ▶ **Zoek op wat een tsunami is, waardoor het ontstaat en wat je moet doen als het gebeurt.**

In 2004 was er een tsunami in Indonesië waardoor 230.000 mensen overleden. Dit is het hoogste aantal slachtoffers door een natuurramp.

- ▶ **Maak een poster over een Indonesisch feest dat je wel eens zou willen vieren.**

Denk aan Hari Merdeka (onafhankelijkheidsdag), Hari Kartini (een soort grootsere Moederdag) of religieuze feesten zoals het Suikerfeest of Holi.

Vragen

- ▶ **Op Sumatra is een bloem ontdekt met de bijnaam 'devil's tongue'. Waarom heeft de bloem deze naam?**

De Amorphophallus dankt zijn bijnaam aan de vreselijke stank die uit de bloem komt. Deze bloem komt vooral in Indonesië voor en wordt gemiddeld twee meter hoog.

- ▶ **De Komodovaraan uit Indonesië is de grootste hagedis ter wereld. Hoeveel kilo weegt deze hagedis gemiddeld? Ze wegen tot wel 70 kilo, net zo veel als een volwassen vrouw! Ze kunnen giftig bijten, waardoor ze op grotere dieren jagen.**

Spel

Gatrik of Patok Lélé

Aantal spelers: minimaal twee

Benodigdheden: zachte grond of twee stenen, een korte stok (ongeveer twaalf centimeter) en een lange stok (ongeveer 40 centimeter).

1. Je trekt een gleuf in de grond en legt daar kruislings een korte stok op. Mocht je geen grond hebben waarbij je dat kunt doen, dan kun je de stok ook als een bruggetje over twee stenen of iets dergelijks leggen.
2. Vervolgens wip je de korte stok omhoog met de lange stok waardoor hij de lucht in vliegt.
3. Daarna sla je de stok weg, zoals bij honkbal.
4. Wie de stok het verste weg slaat, wint!

Weetjes

- ▶ **Wist je dat Indonesië een kolonie van Nederland is geweest? Het werd toen Nederlands-Indië genoemd.**
- ▶ Wist je dat de grootste moslimpopulatie ter wereld in Indonesië woont?
Ongeveer 85% van de 275 miljoen Indonesiërs is moslim.
- ▶ Wist je dat het noodlesmerk IndoMie het record voor grootste pak Instant Noodles heeft verbroken?
Het pak was bijna 3,5 x 2,4 meter en woog 664.938 kg.

Waar of niet waar?

- ▶ **Niemand weet zeker uit hoeveel eilanden Indonesië bestaat.**

Waar, het zijn er zoveel dat het moeilijk is om ze te tellen. In 2002 hebben ze na een onderzoek de teller op 13.466 gezet.

- ▶ **Het land houdt het record van kortste gemiddelde lichaamslengte.**

Waar, in Indonesië is de gemiddelde lengte van mannen 1.58 meter terwijl dat in Nederland 1.84 meter is.

- ▶ **Indonesiërs houden van mild, hartig eten.**

Niet waar, Indonesië houden van gekruid eten. Het land is namelijk rijk aan kruiden en specerijen en deze worden in traditionele recepten gebruikt. De recepten verschillen per gebied.

JAPAN

Stellingen

- ▶ **Ik zou later 100 jaar of ouder willen worden.**
In Japan wonen meer dan 50.000 mensen die ouder zijn dan 100 jaar. De bevolking van Japan vergrijsd al jaren. Ruim 30% van de bevolking is 65 jaar of ouder.
- ▶ **Ik vind sushi lekker.**
Sushi is misschien wel het bekendste gerecht uit de Japanse keuken. Het bestaat uit gekookte rijst gecombineerd met vis, zeevruchten, ei, groenten of tropische vruchten. Er zijn heel veel verschillende soorten sushi.
- ▶ **Op kerstavond eet ik het liefst KFC.**
In Japan is het een traditie om Kentucky Fried Chicken te eten op kerstavond. Ongeveer 3,6 miljoen Japanners halen op kerstavond kipgerechten bij hun lokale KFC-restaurant. Soms plaatsen de mensen een week van tevoren al een bestelling!

Opdrachten

- ▶ **Origami is een Japanse vouwkunst. ‘Ori’ is Japans voor vouwen en ‘kami’ is Japans voor papier. Op het internet zijn veel verschillende figuren te vinden. Probeer het eens in de klas.**
- ▶ ‘Kimigayo’ is de naam van het Japanse volkslied. De auteur van dit lied is onbekend. Zoek de tekst van het volkslied op en kijk of je het uit kunt spreken. Zoek op of het een vertaling heeft naar het Nederlands zodat je erachter kunt komen wat het betekent.

Vragen

- ▶ **Wat is de grootste stad van Japan?**
De grootste stad van Japan is Tokio met meer dan dertien miljoen inwoners.
- ▶ Japan is een land en eilandstaat in het oosten van Azië. Uit hoeveel eilanden bestaat Japan?
Japan bestaat uit maar liefst 6.852 eilanden. De grootste eilanden heten Hokkaido, Honshu, Shikoku en Kyushu. Deze eilanden nemen 97% van de totale oppervlakte van Japan in. Japan ligt in de Grote Oceaan.

Spel

Sumoworstelen

Sumoworstelen is een traditionele Japanse sport die meestal uitgevoerd wordt door grote, zware mannen. Sumo wordt in Japan vaak uitgezonden op tv en wordt gezien als een moderne krijgskunst.

Er zijn twee manieren om een sumoworstelpartij te winnen:

1. Je tegenstander raakt de grond met een ander lichaamsdeel dan zijn/haar voetzool.
2. Je tegenstander raakt de grond buiten de cirkel.

Probeer eens om een paar partijen te sumoworstelen tijdens de gymles. Gebruik een dikke mat als ondergrond en maak met bijvoorbeeld een touw een cirkel.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat er in Japan gastvrouwen, ‘geisha’s’, zijn die gasten op hun gemak stellen of entertainen met muziek, dans of zang?**

Ze volgen hiervoor een speciale training die vaak al vanaf het zesde levensjaar beginnen. De geisha’s worden enorm gerespecteerd in Japan.

- ▶ **Wist je dat de animatieserie Pokémon uit Japan komt? The Pokémon Company werd in 1995 opgericht door Satoshi Tajiri. Pokémon is een afkorting voor de originele Japanse titel Pocket Monsters.**

- ▶ Wist je dat de vulkaan Mount Fuji de hoogste berg van Japan is? De berg is maar liefst 3776 meter hoog.

Waar of niet waar?

- ▶ **In Japan komen jaarlijks meer dan 1000 aardbevingen voor.**

Waar, jaarlijks zijn er in Japan ongeveer 1500 aardbevingen. Hiervan richten sommige veel schade aan.

- ▶ **Het land Japan bestaat voor meer dan de helft uit bergen of vulkanen.**

Waar, Japan bestaat zelfs voor 70% uit bergen en vulkanen. Er zijn meer dan 200 vulkanen in Japan.

- ▶ **Het getal dertien brengt ongeluk in Japan.**

Niet waar, In Japan brengt het getal vier ongeluk. Vier is in het Japans 'shi'. Dit lijkt te veel op het Japanse woord voor dood. Je zult zien dat gebouwen in Japan geen vierde etage hebben. Daarnaast zullen ze producten verkopen in setjes van drie of vijf in plaats van vier.

MAROKKO

Stellingen

- ▶ **Te laat komen is onbeleefd.**
In Marokko hebben mensen een flexibele tijdsopvatting. Hier ziet men het als vanzelfsprekend dat je vertraging op kunt lopen door onvoorziene omstandigheden.
- ▶ **Je moet trots zijn op je taal, tradities en verleden.**
Marokkanen zijn erg trots op hun culturele goed. Een manier waarop Marokkanen de liefde voor hun cultuur laten zien, is door het delen van eten met anderen.
- ▶ **Je mag dubbele nationaliteiten hebben.**
Volgens de Marokkaanse wet is ieder mens met één Marokkaanse ouder zelf ook automatisch Marokkaan. Veel Marokkanen die in het buitenland geboren zijn, hebben daarom een dubbele nationaliteit.

Opdrachten

- ▶ **Maak een flyer over een plaats in Marokko die je zou willen bezichtigen. Maak duidelijk wat deze plek zo speciaal maakt.**
- ▶ **Houd een Marokkaans theemoment. Zoek op hoe je Marokkaanse thee maakt en op welke manier het gedronken wordt.**
Het Marokkaans theemoment is bedoeld om al je zorgen even te vergeten. Je gaat samen zitten, kletsen en

lachen. In Marokko wordt er veel muntthee gedronken. De theepot is mooi versierd en gevormd om de thee met een lange straal in je glas te gieten. Ook de theeglasjes zijn versierd en deze hebben geen oor.

Vragen

▶ **Hoe groeten mensen elkaar in Marokko?**

Het is beleefd om elkaar drie kussen op de wang of een zachte handdruk te geven. Een harde handdruk wordt als vijandig beschouwd. Mannen en vrouwen kussen elkaar niet. Familieleden kunnen het andere geslacht wel een zoen geven. Het is gebruikelijk dat vaders, moeders, grootouders, grootmoeders of oudere mensen worden begroet door hun handen of voorhoofd te kussen.

▶ **Welke godsdiensten komen er in Marokko voor?**

Van de Marokkanen is 98,7% moslim, 1,1% is christen en 0,2% is joods. De joodse aanwezigheid gaat meer dan 2500 jaar terug. Het christendom is aanwezig sinds de Romeinse tijd en in de achtste eeuw verspreidde de islam zich in Marokko.

Spel

Tseira

Aantal spelers: minimaal tien

Benodigheden: stoepkrijt en schoenen van de spelers

1. Alle spelers trekken hun schoenen uit en leggen ze bij elkaar in een kring.
2. Eén speler is de bewaker en mag door duwen en trekken de schoenen verdedigen (het aantal bewakers kan aangepast worden afhankelijk van de groepsgrootte).
3. Iedere speler probeert zijn/haar schoenen terug te krijgen, maar mag ook anderen helpen hun schoenen terug te pakken.
4. Als iedereen zijn/haar schoenen terug heeft, blijven enkel de schoenen van de bewaker over. De spelers proberen nu ook deze schoenen uit de kring te krijgen. Als dat lukt, moet de bewaker ervoor zorgen dat hij uit de kring kan springen voordat de anderen hem met zijn eigen schoen kunnen tikken.

Weetjes

- **Wist je dat de oudste universiteit ter wereld in Fez staat? Deze universiteit stamt uit het jaar 859 na Christus en is gesticht door de rijke koopmansdochter Fatima El Fihiri.**

- ▶ Wist je dat de officiële talen van Marokko het Arabisch (Darija) en het Berbers zijn? Veel Marokkanen spreken en begrijpen daarnaast ook Frans. In Noord-Marokko en de westelijke Sahara wordt ook Spaans gesproken.
- ▶ Wist je dat het Berbers niet alleen een taal is? Het is ook een bevolkingsgroep die al voor de komst van de Arabieren in Noord-Afrika leefde. Deze bevolkingsgroep is verspreid over Marokko, Algerije, Tunesië, Libië, Mauritanië en delen van Mali, Niger en Egypte.

Waar of niet waar?

- ▶ **Marrakesh wordt ook wel de ‘rode stad’ genoemd.**
Waar, dit komt door de rode of okerkleurige huizen die in de stad staan.
- ▶ Marokko is net als Egypte een grote woestijn.
Niet waar, Marokko heeft veel groene weilanden en bossen
- ▶ Op het Djemaa el Fna-plein in het hart van Marrakech vind je slangenbezweerders.
Waar, ook vind je er kunstenaars, verhalenvertellers, jongleurs en geneesheren. UNESCO heeft het plein op de werelderfgoederenlijst gezet.

MEXICO

Stellingen

- ▶ **Er zou elk jaar een nationale feestdag moeten zijn waarop alle mensen worden geëerd die dat jaar zijn overleden.**

In Mexico wordt elk jaar begin november een festival gehouden om de doden te eren. Dit festival heet: Día de los Muertos.

- ▶ **De man is de baas in huis.**

In Mexico is het gebruikelijk dat de oudste man de baas is in een familie. Hij moet gerespecteerd worden en hij bepaalt wat er in de familie wordt gedaan.

- ▶ **Familie is belangrijker dan vrienden.**

In Mexico staat familie centraal. Je familie zijn mensen waarop je terug kunt vallen en die er altijd voor je zullen zijn. Je moet dan ook de regels volgen die in de familie gelden.

Opdrachten

- ▶ **De ‘Jarabe Tapatio’ is een iconische Mexicaanse dans. Zoek een filmpje op van deze dans en probeer het na te dansen.**

Deze dans wordt vaak door volwassenen gedaan tijdens vieringen en festivals, maar kinderen kunnen de Jarabe Tapatio ook dansen.

- ▶ In Mexico vind je nog veel tempels van de oude inheemse volken, zoals de Maya's. Zoek op hoe deze tempels eruitzien en probeer er zelf een te ontwerpen en in het klein na te maken. Gebruik materiaal naar keuze.

Vragen

- ▶ **Mexico kent een aantal inheemse volken, zoals de Maya's en Azteken. Welke uitvindingen komen van de Maya's en Azteken?**

Voorbeelden: ge vulkaniseerd rubber, warme chocola, kauwgom, popcorn, prothese, geavanceerde kalenders.

- ▶ Dankzij Mexico kunnen wij genieten van chocola. Hoe wordt chocolade eigenlijk gemaakt?

De cacaobonen worden in de zon gelegd en gaan gisten, hierdoor worden de bonen bruin en ontstaat de cacaosmaak. Daarna worden de bonen gemalen en geroosterd en wordt de schil verwijderd. Wat overblijft heet de cacaomassa. Een deel van de cacaomassa wordt geperst. Hierdoor ontstaat een cacaocake en cacaoboter. De cacaoboter wordt vervolgens toegevoegd aan het deel cacaomassa samen met suiker en melkpoeder. Dan heb je chocola.

Spel

El teléfono roto

Het doel van het spel is de boodschap door te geven zonder dat het onderweg vervormd raakt. Fouten stapelen zich meestal op tijdens het doorgeven van het bericht wat het spel erg grappig maakt.

1. De spelers vormen een lijn of cirkel.
2. De eerste speler bedenkt een bericht en fluistert dit in het oor van de tweede persoon in de rij.
3. De tweede speler herhaalt het bericht aan de derde speler etc.
4. Wanneer de laatste speler is bereikt, vertelt deze het bericht aan de hele groep.
5. De eerste persoon vertelt vervolgens het oorspronkelijke bericht en deze wordt vergeleken met het bericht dat de laatste persoon vertelde.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat de meteoriet die op aarde insloeg en zorgde voor het uitsterven van de dinosauriërs, in Mexico is ingeslagen?**
De restanten van een gigantische krater van 150 km in diameter zijn te vinden op het schiereiland in de Yucatan-regio.
- ▶ Wist je dat te laat komen in Mexico de norm is? Het liefst zelfs 30 minuten te laat. Kom je op tijd, dan wordt dat

als ongepast en onbeleefd gezien.

- Wist je dat Mexico geen officiële taal heeft? De taal die het meest gesproken wordt is het Spaans, wat door 90% van de bevolking wordt gebruikt. Daarnaast zijn er nog 68 andere talen die gesproken worden en herkend worden als een taal in Mexico.

Waar of niet waar?

- **In Mexico is de vijftiende verjaardag van een meisje speciaal en wordt dit uitgebreid gevierd.**
Waar. Als een meisje vijftien wordt, heeft ze in de Mexicaanse cultuur haar kindertijd achter zich gelaten en is ze volwassen geworden. Ze gaan naar de kerk voor religieuze rituelen en thuis wordt een groot 'quinceañera' feest gevierd.
- Een traditionele 'piñata', een felgekleurde pop in de vorm van een Lama gemaakt van papier-maché en gevuld met snoep, wordt gebruikt om de verjaardag van een kind te vieren.
Niet waar. Een traditionele piñata is in de vorm van een zevenpuntige ster. Elke punt representeert een van de zeven zonden uit het katholieke geloof.
- Vanille werd voor het eerst als ingrediënt gebruikt in Mexico.
Waar, de Totonaken, een oud volk uit Mexico, waren de eerste die vanille gebruikten als ingrediënt.

NEDERLAND

Stellingen

- ▶ **Je moet altijd je mening kunnen geven.**
Nederlanders staan bekend om hun eerlijkheid en dat ze niet bang zijn om hun mening te geven.
- ▶ **Haring is lekker om te eten.**
Haring is een soort vis die vaak rauw wordt gegeten door Nederlanders. Hij wordt erg veel gevangen in de Noordzee, in de maanden mei en juni. Veel Nederlanders eten deze lekkernij met gesnipperde rauwe uien.
- ▶ **Ik wil meer leren over de tijd van de Tweede Wereldoorlog en over Anne Frank.**
Anne Frank dook tijdens de Duitse bezetting onder in het Achterhuis in Amsterdam. Ze vertelt hierover in haar dagboek, dat na haar overlijden in het concentratiekamp is gepubliceerd.

Opdrachten

- ▶ **Wist je dat Nederlanders gemiddeld de langste mensen ter wereld zijn? Ga op volgorde staan van klein naar groot.**
- ▶ **De klompdans is een traditioneel Nederlandse volksdans op polkamuziek. Zoek deze dans op en dans hem samen.**

Vragen

- ▶ **Veel mensen denken dat alle Nederlanders op klompen lopen. Dat is natuurlijk al lang niet meer zo. Waarom liepen mensen vroeger op klompen?**
Veel mensen konden zich geen leren schoenen veroorloven. De klomp was een goedkoop alternatief. Ook waren ze zeer geschikt voor de modderige straten.
- ▶ **Nederland staat bekend om zijn innovatieve ontwikkelingen op het gebied van techniek en technologie. Wat zijn vijf van de bekendste Nederlandse uitvindingen?**
Bijvoorbeeld: WIFI, Bluetooth, microscoop, onderzeeboot, brandweerslang, cassettebandje, CD, telescoop, flitspaal.

Spel

Stoelendans

Aantal spelers: minimaal vier waarvan één spelleider

Benodigheden: Zoveel stoelen als spelers en muziek.

1. Zet de stoelen in een kring.
2. De spelers lopen eromheen, zolang de muziek speelt.
3. Wanneer de muziek stopt, proberen de spelers allemaal op een lege stoel te zitten. In de eerste ronde is dit nog makkelijk, aangezien er precies genoeg stoelen zijn voor het aantal spelers.
4. In de volgende rondes haal je steeds een stoel weg, zodat er altijd één iemand overblijft zonder stoel. Degene die te laat op een stoel gaat zitten, is af.
5. Degene die als laatste overblijft, wint het spel.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat er in Nederland meer fietsen dan mensen zijn? Er zijn ongeveer 23 miljoen fietsen in Nederland. Dat betekent dat de gemiddelde Nederlander een of twee fietsen voor de deur heeft staan.**
- ▶ Wist je dat het grootste aantal musea ter wereld in Nederland te vinden is? Alleen Amsterdam heeft er al 90.
- ▶ Wist je dat het grootste deel van de Nederlanders zwemles heeft gevolgd? Nederland is erg waterrijk, waardoor het belangrijk is om te kunnen zwemmen.

Waar of niet waar?

- ▶ **Nederland was het eerste land waar het homohuwelijk werd toegestaan.**
Waar, dit gebeurde in 2001.
- ▶ Als je alle fietspaden in Nederland achter elkaar zou leggen, krijg je een fietspad van zo'n 30.000 km.
Niet waar, er is voor ongeveer 15.000 km aan fietspaden in Nederland.
- ▶ De meeste Nederlanders lusten geen koffie.
Niet waar, gemiddeld wordt per Nederlander 140 liter koffie per jaar gedronken. Dat staat gelijk aan ongeveer drie kopjes koffie per dag.

NEPAL

Stellingen

- ▶ **Je moet ouderen respecteren en naar hen luisteren.**
In Nepal worden de oudste mensen uit de gemeenschap gezien als de stamhoofden. Zij zijn de oudste en wijste mensen en wat zij zeggen wordt ook gedaan.
- ▶ **Ouders mogen bepalen wie met hun kind trouwt.**
In Nepal is het traditie dat ouders een partner voor hun kind kiezen.
- ▶ **Als je iemand groet, moet je handen schudden.**
De gebruikelijke groet in Nepal is om je handpalmen tegen elkaar te houden voor je borst en 'namaste' te zeggen. Alleen in stedelijke gebieden worden handen geschud.

Opdrachten

- ▶ **Het meest beoefende geloof is het hindoeïsme. Dit geloof kent vele goden. Vier van deze goden zijn Brahma, Shiva, Vishnoe en Ganesha. Kies één van de vier uit en maak met een groepje een korte presentatie over deze god.**
- ▶ **In traditionele Nepalese muziek wordt gebruik gemaakt van traditionele Nepalese instrumenten. Zoek op welke instrumenten gebruikt worden en probeer zelf één van de instrumenten te maken en te bespelen. Bijvoorbeeld:**

Madal, Bansuri, Sarangi, Murchunga, Dhimay, Jhyali, Tunga, Khainjadi, etc.

Vragen

- ▶ **Hoe heet de traditionele kleding die in Nepal gedragen wordt?**

De kledij van mannen heet 'Daura-Suruwal'. De vrouwen dragen verschillende traditionele kleding. Enkele voorbeelden zijn: Gunyou Cholo, Sari en Kurta Suruwal.

- ▶ Ondanks dat Nepal een klein land is, heeft het een grote biodiversiteit. Het kent vele diersoorten. Kun jij tien wilde dieren noemen die in Nepal leven?

Bijvoorbeeld: Bengaalse Vos, Bengaalse Tijger, Sneeuw Luipaard, wilde os, Thargeiten, Jak, Blauwschaap, Rode Panda, Olifanten, Muskusherten.

Spel

Pithoo

Aantal spelers: minimaal 6

Benodigheden: 7 stenen/blokjes, 1 harde of zachte bal, speelveld

1. De stenen/blokjes worden opgestapeld.
2. De klas verdeelt zich in twee teams en gaat, op een afstand, in een rij achter de stapel stenen/blokjes staan. Dit doen ze in de formatie team 1/team 2 om de beurt (1/2/1/2/1/2 etc).

3. De spelers van de teams proberen om de beurt de stapel om te gooien met de bal.
4. Zodra een team de stapel heeft omgegooid, worden de spelers uit dat team de renners en het andere team de jagers. De renners gaan proberen de stapel stenen/ blokjes weer op te stapelen terwijl de jagers de renners proberen af te gooien met de bal.
5. Als de renners de stapel kunnen herbouwen, winnen ze. Als de jagers alle renners afgooien winnen zij.
6. Als een renner is afgegooid gaat hij/zij aan de kantlijn staan.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat ‘Janku’ een viering is van het leven? Dit wordt meestal gevierd als iemand bepaalde leeftijden heeft gehaald, namelijk 77 jaar, 1000 maanden, 88 jaar, 99 jaar en 110 jaar.**
- ▶ Wist je dat het in Nepal moeilijk is om goederen te vervoeren? Om spullen de bergen op te krijgen, worden vaak dieren, zoals ezels gebruikt. Ook mensen brengen spullen de berg op. Deze mensen heten ‘porters’.
- ▶ Wist je dat Nepal de hoogste plekken ter wereld kent? Zo ligt in Nepal het hoogst gelegen meer, de hoogstgelegen vallei en het hoogstgelegen grasland.

Waar of niet waar?

- **In Nepal is het ongeleefd om de onderkant van je schoenzolen te laten zien.**

Waar, voet- en schoenzolen worden gezien als onrein en het is een belediging als je deze aan iemand laat zien.

- Nepal is het enige land ter wereld dat een vlag heeft die niet vierkant of rechthoekig is.

Waar, de vlag van Nepal bestaat uit twee driehoeken die op elkaar staan en is dus niet vierkant of rechthoekig. Nepal is ook het enige land ter wereld dat zo'n vlag heeft.

- Nepal heeft het grootste hoogteverschil ter wereld. Het laagste punt ligt op zeeniveau en het hoogste punt is wel 8.848 meter hoog.

Niet waar, Nepal is wel het land met het grootste hoogteverschil, maar het laagste punt ligt op 59 meter.

NIEUW-ZEELAND

Stellingen

- ▶ **Het lijkt mij fijn om in een dunbevolkt land te wonen.**
Nieuw-Zeeland is acht keer zo groot als Nederland, maar heeft maar 4,9 miljoen inwoners. Nederland heeft ruim 17 miljoen inwoners.
- ▶ Er moeten 'Longdrop Toilets' in Nederland komen.
Een Longdrop toilet is eigenlijk een gat in de grond van zo'n 4 meter diep. Je ziet ze overal in Nieuw-Zeeland. Vaak staat er desinfectie-gel naast om je handen mee te wassen.
- ▶ Overal ter wereld zou er aan de rechterkant van de weg gereden moeten worden.
In Nieuw-Zeeland is dit niet zo. Hier rijden automobilisten links, net als in het Verenigd Koninkrijk.

Opdrachten

- ▶ **Bij aanvang van een rugbywedstrijd doet het Nieuw-Zeelandse team een 'haka'. Bedenk samen een eigen 'haka' en voer deze bijvoorbeeld uit aan het begin van de gymles.**
- ▶ De inwoners van Nieuw-Zeeland zijn vaak echte zoetekauwen. Je vindt dan ook vaak koekjes, taart en gebakjes zoals 'Pavlova', bij iemand in de kast staan. Pavlova is erg populair in Nieuw-Zeeland. Zoek een recept van Pavlova op en probeer het te maken.

Vragen

- ▶ **Hoe worden de inwoners van Nieuw-Zeeland genoemd?**

De Kiwi's. De kiwivogel komt alleen in Nieuw-Zeeland voor. Het is een zeldzame vogel die sinds de negentiende eeuw met uitsterven bedreigd wordt. Ondanks dat het een vogel is, kan de kiwi niet vliegen.

- ▶ **Wat is de hoofdstad van Nieuw-Zeeland?**

Wellington

Spel

De Maori-begroeting

Bij een officiële Maori-begroeting worden het voorhoofd en de neus tegen elkaar aangedrukt. Het voorhoofd staat symbool voor de gedachten en herinneringen aan de voorouders. De neus staat symbool voor ademhalen en het leven. Zo zegt het Maori volk tegen elkaar dat ze diegene toelaten in de familie en dat ze hem of haar leven toewensen.

Loop door de klas en begroet elkaar op de oorspronkelijk Maori manier.

Je mag ook het voorhoofd en de neus zo dicht mogelijk tegen elkaar brengen zonder elkaar daarbij aan te raken.

Weetjes

- **Wist je dat de kans dat je een schaap tegenkomt in Nieuw-Zeeland veel groter is dan de kans dat je een mens tegenkomt? Er zijn namelijk 40 miljoen schapen in Nieuw-Zeeland, terwijl er maar vier miljoen mensen wonen.**
- Wist je dat Nieuw-Zeeland het land is dat precies aan de andere kant van de wereld ligt ten opzichte van Nederland? Als je in Nederland zou beginnen met een gat te graven, zou je in Nieuw-Zeeland uit moeten komen. Het is in Nieuw-Zeeland in de wintertijd dan ook precies twaalf uur eerder dan in Nederland.
- Wist je dat de Maori het oorspronkelijke volk is van Nieuw-Zeeland? De Maori kwamen enkele eeuwen voor de Europeanen op Nieuw-Zeeland. Hiervoor was het land onbewoond. Het woord 'Maori' betekent gewoon persoon.

Waar of niet waar?

- **De naam Nieuw-Zeeland komt van de Nederlandse provincie Zeeland.**

Waar, de Nederlandse ontdekkingsreiziger Abel Tasman gaf het land deze naam.

- Er komen zo'n 30 slangensoorten voor op Nieuw-Zeeland.

Niet waar, er komen helemaal geen slangen voor op Nieuw-Zeeland!

- 'The Lord of the Rings' is met name gefilmd in Nieuw-Zeeland.

Waar, het mooie landschap van Nieuw-Zeeland heeft de films nóg aantrekkelijker gemaakt. Veel mensen die fan zijn van de films, reizen naar Nieuw-Zeeland om de locaties in het echt te bewonderen.

NOORWEGEN

Stellingen

- ▶ **Als het regent, ga ik liever naar buiten.**
In Noorwegen zegt men dat slecht weer niet bestaat, alleen slechte kleding. Mensen gaan er graag naar buiten om van de prachtige Noorse natuur te genieten, ook als het regent of sneeuwt.
- ▶ **Als de zon schijnt, voel ik me vrolijker dan wanneer het buiten donker is.**
In het noorden van Noorwegen schijnt de zon 24 uur per dag in de zomer. In de winter zijn er juist dagen waarop de zon bijna niet schijnt. Hoe zou het zijn wanneer het de hele dag licht is en je wilt gaan slapen? Of wanneer het de hele dag donker is en je naar school moet?
- ▶ **Thuis moet het gezellig zijn.**
Ook in Noorwegen vinden ze gezelligheid belangrijk. De Noorse vertaling ervoor is 'Kos'.

Opdrachten

- ▶ **Noorwegen staat bekend om het Noorderlicht. Zoek op wat het Noorderlicht of Poollicht is en maak er een mooie tekening van.**
- ▶ **Zoek het beroemde Noorse schilderij 'De schreeuw' op. Maak je eigen versie van dit schilderij. Het origineel is met heldere kleuren geverfd op karton, maar je mag ook**

een versie maken met kleurpotloden en papier.

Vragen

▸ **Hoe ziet een Noors toetsenbord eruit?**

Het Noorse alfabet bezit 3 letters meer dan het Nederlandse alfabet: de æ, ø en å komen erbij. Daardoor is het toetsenbord iets anders ingericht en is het even zoeken wanneer je een Noorse computer gebruikt.

▸ **Welk land is veiliger, Nederland of Noorwegen?**

Noorwegen is een heel veilig land. De criminaliteit is een stuk lager dan in Nederland.

Spel

Kübb

Aantal spelers: minimaal 4, maximaal 12

Benodigheden: 3 soorten houten materialen; Kubbs (blokken), stokken en 1 koning. Het aantal blokken en stokken is gelijk aan het aantal spelers. Verder is er een speelveld nodig.

1. Er worden 2 teams van maximaal 6 personen gemaakt. De teams gaan tegenover elkaar aan een kant van het veld staan. Dit is hun basislijn.
2. De koning staat halverwege het veld in het midden.
3. Iedere speler zet zijn blokje neer op de basislijn van zijn team.
4. Het doel is om de blokjes van het andere team en uiteindelijk de koning om te gooien. Het gooien gebeurt met de stokken.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat het Noorse landschap meer dan duizenden fjorden telt? Enkele voorbeelden zijn: Nærøyfjord, Sognefjord, en Geirangerfjord. De fjorden zijn een belangrijk Noors symbool.**
- ▶ Wist je dat 17 mei de dag is waarop in 1814 de Noorse grondwet werd ondertekend? Dit is nog steeds een nationale feestdag die ieder jaar grootst wordt gevierd.
- ▶ Wist je dat de paperclip in 1899 uitgevonden is in Noorwegen? De eerste paperclip was vierkant in plaats van ovaal.

Waar of niet waar?

- ▶ **De traditionele Noorse klederdracht wordt 'dirndl' genoemd.**
Niet waar, de Noorse klederdracht heet 'bunad'. De kleur en stijl geven aan waar de voorouders van de drager vandaan kwamen.
- ▶ De kaasschaaf is een Noorse uitvinding.
Waar, de kaasschaaf werd in 1925 uitgevonden door een timmerman uit de Noorse stad Lillehammer.
- ▶ Noorwegen is het rijkste land ter wereld.
Niet Waar, dat is Qatar. Wel hoort Noorwegen bij de top tien van rijkste landen ter wereld.

ROEMENIE

Stellingen

- ▶ **De leerplichtige leeftijd moet omlaag van achttien naar zestien jaar.**
In Roemenië hebben ze, net als in Nederland, een leerplicht. In Nederland is dat tot achttien jaar en in Roemenië is dat tot zestien jaar.
- ▶ **Familie is het allerbelangrijkste.**
In Roemenië staat familie erg hoog en deze band wordt altijd gerespecteerd. Het volk focust zich heel erg op de hechte familieband gebaseerd op vertrouwen, respect en loyaliteit.
- ▶ **Het vervoersmiddel paard en wagen zou terug moeten komen in het straatbeeld.**
In Roemenië gebruiken ze nog steeds het vervoersmiddel paard en wagen. Feitelijk zijn er 750.000 paardenkarren in gebruik, maar dit zouden er best meer kunnen zijn.

Opgavetaken

- ▶ **Zoek op wat het verhaal is achter het Parlementsgebouw van Roemenië en voor wie dit gebouwd werd.**
In 1984 gaf de Roemeense dictator Nicolae Ceausescu opdracht voor de bouw van een groot paleis in de hoofdstad. Hiervoor moest eerst een complete woonwijk, stadion, kerken, kloosters en synagogen worden afgebroken. De complete productie van marmer was

lange tijd volledig bestemd voor de bouw van het paleis. Roemeense grafstenen moesten in die periode van een ander materiaal worden gemaakt, bijvoorbeeld van hout.

- ▶ *In Nederland vieren we Pasen vaak met een brunch en het zoeken van paaseitjes. Misschien ga je ook naar de kerk. Zoek eens op hoe de Roemenen Pasen vieren. Het orthodoxe paasfeest valt meestal op een andere datum dan Pasen in Nederland, omdat de orthodoxe christenen de paasdatum op een andere manier berekenen. Vanaf de donderdag voor Pasen begint de vakantie. Mensen houden dan vaak een grote schoonmaak in huis. Op zaterdag gaan de mensen naar de kerk voor Lumina Sfântă. Op zondag komt er een einde aan het paasvasten. Iedereen komt dan samen om veel lekkers te eten.*

Vragen

- ▶ **Bijna driekwart van de bevolking hangt het Roemeens-Orthodoxe geloof aan. Wat zijn de verschillen met andere christelijke geloven?**
Bijvoorbeeld: gelovigen maken het kruisteken andersom, mensen staan in de kerk in plaats van te zitten, priesters mogen getrouwd zijn, er wordt veel gebruik gemaakt van iconen en afbeeldingen, bisschoppen zijn opvolgers van de apostelen en niet van Christus.

- ▶ Op 30 november vieren de Roemenen een feest dat lijkt op Halloween. Hoe heet dit feest?

Het feest van de heilige Sint Andrei. Volgens de orthodoxe kerk is Andrei diegene die het christelijke geloof naar de Zwarte Zee heeft gebracht. Plaatselijk wordt de nacht tussen 29 en 30 november de ‘nacht van de geesten’ genoemd. Oude Roemeense mythes spreken over dode mensen die ‘s nachts hun graven verlaten en op pad gaan.

Spel

Water en vuur

Aantal spelers: minimaal twee

Benodigheden: een willekeurig voorwerp

1. Een speler verlaat de ruimte. Zorg dat hij of zij niet kan spieken.
2. De andere spelers verbergen een voorwerp in de ruimte. Dit kan een afgesproken of willekeurig voorwerp zijn.
3. De zoeker komt dan terug en met hints van de groep (“Water” staat voor afstand, “vuur” voor dichtbij) gaat hij of zij opzoek naar het object.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat in Roemenië naamdagen worden gevierd? Op iedere naamdag herdenken ze een heilige. Heet jij Lars, dan ben jij vernoemd naar de heilige Laurentius. Jouw naamdag is dan 10 augustus. Op www.mijnnaamdag.nl kun je zien of jij ook een naamdag hebt.**
- ▶ Wist je dat de Roemenen op 24 juni Sanzienele vieren? ‘Sanziene’ zijn bloemen die de huizen beschermen tegen ongeluk en het kwaad. De avond voor 24 juni leggen vrouwen die graag willen trouwen een Sanziene onder hun kussen. Men zegt dat ze dan gaan dromen over hun toekomstige man.
- ▶ Wist je dat Roemenen op 20 december, de dag van de Ignat, varkens offeren? Met het varkensbloed zetten ze een kruis op het voorhoofd van kinderen. Ze geloven dat de kinderen hierdoor gezond blijven en een hoge leeftijd zullen bereiken.

Waar of niet waar?

- ▶ **De beroemde legende van Dracula komt uit Roemenië.**
Waar, Vlad Dracula was een bloeddorstig heerser in de veertiende eeuw. Later heeft schrijver Bram Stoker het boek 'Dracula' geschreven met Vlad Dracula als inspiratie. Het kasteel van Dracula staat in de Roemeense plaats Bran.
- ▶ **In Roemenië kun je betalen met euro's.**
Niet waar, in Roemenië is de munteenheid de leu. De Roemeense leu is gelijk aan twintig cent in Nederland.
- ▶ **In Roemenië gaan kinderen tot veertien jaar naar de basisschool.**
Waar, de basisschool is daar van zes tot veertien jaar, daarna gaan ze naar de middelbare school.

RUSLAND

Stellingen

- ▶ **In huis mag je niet je buitenschoenen aanhouden.**
Russen doen hun schoenen uit wanneer ze thuiskomen om hun huizen schoon te houden. Zo komt er geen regen of sneeuw mee naar binnen.
- ▶ **Het is ongeleefd om met lege handen naar een feest te komen.**
Als je met lege handen aankomt, kunnen Russen het gevoel krijgen dat je hun voorbereiding en inspanning niet waardeert.
- ▶ **Ik vind het communisme een handig systeem.**
Sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 is Rusland een kapitalistisch land. Voorheen was Rusland een communistisch land. In het communisme staat gelijkheid centraal, er zijn geen sociale rangen en alles is van de staat zodat er geen mensen zijn die meer hebben dan andere. Het kapitalisme daarentegen is voor vrijheid en privé-eigendom.

Opdrachten

- ▶ **Lees samen het Russische sprookje 'Baba Jaga'.**
Baba Jaga is een bekend Russisch sprookje. Het sprookje is te vinden op beleven.org samen met andere Russische sprookjes en verhalen.

- ▶ Luister naar het liedje Rasputin van Boney M. Zoek op waarom Rasputin een beroemde man is. Het lied gaat over Rasputin en de tsaar. Rasputin was erg populair onder de adel in Rusland. Veel edelen kwamen naar hem toe met gezondheidsproblemen, omdat er geloofd werd dat Raspoetin magische krachten had. Hij was zo beroemd dat zelfs de Russische Tsaar Nicholas II en de Tsrina Alexandra hem om hulp vroegen om hun zoon Alexei te genezen van een bloedziekte.

Vragen

- ▶ **Hoe kom je in Rusland aan je tweede naam?**
Een typische Russische naam bestaat uit een voornaam gevolgd door je vadersnaam en achternaam. In Rusland wordt je tweede naam gebaseerd op de naam van je vader + een vrouwelijk of mannelijk achtervoegsel. Voor meisjes zijn dat de achtervoegsels 'ovna' of 'evna' en voor jongens 'ovitsj' of 'evitsj'.
- ▶ **Waarom leeft 80% van de Russen in het westen van het land?**
Dit komt door het klimaat. Het westen van Rusland is warmer dan het oosten waar Siberië ligt. Siberië wordt ook wel de koudste bewoonde plek op aarde genoemd. In Siberië wordt het 's winters met gemak 40 graden onder nul.

Spel

Kalechko

Aantal spelers: minimaal 3

Benodigdheden: een ring

1. Alle spelers zitten naast elkaar in een rij met hun handpalmen naar boven. De leider staat tegenover hen met een ring in zijn hand.
2. De leider gaat het rijtje af terwijl hij bij elke speler doet alsof hij de ring in de handen stopt. Er is één speler die de ring echt krijgt.
3. Wanneer de leider het rijtje af is gegaan, zegt hij: 'kolechko, kolechko, vyidi na krylechko' (ring, ring ga naar de veranda).
4. De speler met de ring rent dan weg en de andere spelers moeten hem proberen te pakken.
5. Als het de speler lukt om weg te rennen dan wordt hij de volgende leider.

Weetjes

- **Wist je dat Rusland het grootste land ter wereld is? Rusland bedekt een negende deel van het aardoppervlak. Rusland is zelfs groter dan de voormalige planeet Pluto.**
- Wist je dat de Russische taal 'Roesskij jezik' wordt geschreven in het cyrillische schrift? Het alfabet bestaat uit 33 letters, waarvan 21 medeklinkers en twaalf klinkers.

- ▶ Wist je dat het Oeralgebergte wordt gezien als de grens tussen Europa en Azië? Het gebergte loopt ruwweg van noord naar zuid. Met een lengte van ongeveer 2.500 km is de Oeral het langste gebergte van Europa.

Waar of niet waar?

- ▶ **Rusland is het land met de meeste tijdzones.**
Niet waar, het land met de meeste tijdzones is Frankrijk: door de vele overzeese gebieden zijn dat er in totaal twaalf.
- ▶ In Rusland hebben ze de langste spoorweg ter wereld.
Waar, De Transsiberië-express is 9200 kilometer lang. De hele reis aan een stuk door duurt 152 uur en 27 minuten.
- ▶ In Rusland wonen meer dan 100 verschillende volkeren.
Waar, 77,7% van de totale bevolking bestaat uit Russen. Verder wonen er verspreid over het enorme land nog zo'n 150 kleinere volken, waarvan de bekendste de Tataren, de Oekraïners en de Tsjetjenen zijn.

SPANJE

Stellingen

- ▶ **De 'siësta' moet ook in Nederland worden ingevoerd.**
Tussen 14:00 en 17:00 zijn veel winkels in Spanje gesloten voor de siësta. Veel Spanjaarden houden dan hun middagdutje. Uit onderzoek blijkt dat het houden van een siësta goed is voor de gezondheid.
- ▶ **De zomervakantie moet drie maanden duren.**
Een van de redenen dat de zomervakantie in Spanje zo lang duurt, is de hoge temperatuur tijdens de zomermaanden. Deze lange zomervakantie kwam vroeger ook beter uit omdat veel kinderen naast school mee moesten helpen op het land of in de boerderij.
- ▶ **Ik zou tijdens Oudejaarsavond de Spaanse 'Doce uvas' -traditie willen volgen.**
In Spanje wordt er op 31 december om 00:00 's nachts bij elke klokslag een druif gegeten. Volgens de traditie zou dit het volgende jaar geluk brengen. Een bekende plaats waar dit ritueel wordt uitgevoerd, is het plein 'Puerta del Sol.

Opdrachten

- ▶ **Maak een poster over het Spaanse dieet. Doe onderzoek naar de eettijden en wat ze dan eten.**
De eettijden in Spanje zijn anders dan in Nederland. Veel Spanjaarden eten vijf keer per dag:
  1. Desayuno (ontbijt): 's ochtends vroeg.
  2. Almuerzo (tweede ontbijt): tussen 10:00 en 11:30.
  3. Comida (warme lunch): tussen 14:00 en 15:30.
  4. Merienda (Tussendoortje): tussen 17.00 en 20.00.
  5. Cena (avondeten): rond 21:00 en 22:00
- ▶ Onderzoek welke volken allemaal in Spanje hebben gewoond.
Spanje is bewoond geweest door verschillende volkeren zoals de Romeinen, de Arabieren en de Visigoten. Kies een volk en doe onderzoek naar wat er in het huidige Spanje nog te zien is van dit volk.

Vragen

- ▶ **Zijn er verschillen tussen het Spaans dat gesproken wordt in Spanje en het Spaans uit Zuid-Amerika?**
Er zijn zeker verschillen tussen het Spaans in Spanje en het Spaans in Zuid-Amerika. Het Spaans klinkt in elk Spaanssprekend land anders. Ook zijn er binnen elk Spaanssprekend land verschillende accenten per regio, maar Spaanssprekende mensen kunnen elkaar altijd verstaan.

- ▶ Wat is bijzonder aan de Spaanse provincie Andalusië?
Een van de unieke kenmerken van Andalusië is de geschiedenis met de Moren. De Moren waren Berbers en Arabieren die via de Straat van Gibraltar Spanje binnenkwamen. Het Spanje van toen noemden zij Al-Andalus. De Moren waren meer dan zeven eeuwen de baas in Al-Andalus.

Spel

La gallinita ciega

Aantal spelers: minimaal drie

Benodigheden: een blinddoek

Een kind is de blinde kip. Hij of zij moet proberen de andere kinderen te tikken.

1. De blinde kip, wordt een beetje duizelig gemaakt door rondjes te draaien.
2. Ondertussen zingt de rest: 'Gallinita ciega, ¿Qué se te ha perdido? Una aguja y un dedal. Da tres vueltas y lo encontrarás. Una, Dos y Tres'. 'Blinde kip, wat ben je kwijtgeraakt? Een naald en een vingerhoedje? Draai drie rondjes en je zult het vinden. Een, twee, drie.'
3. Wanneer het liedje is gezongen, mag de blinde kip gaan tikken.
4. Als iemand wordt getikt, moet de blinde kip raden wie het is.
5. Als de juiste persoon wordt geraden, is deze persoon de nieuwe blinde kip.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat in Spanje jaarlijks een festival wordt gehouden, waarbij mensen duizenden tomaten naar elkaar gooien? Het festival wordt 'La Tomatina' genoemd.**
- ▶ **Wist je dat Don Quichote een beroemd Spaans kinderboek is? Het staat bekend als 's werelds eerste moderne roman. Het is geschreven in 1605 door Miguel de Cervantes.**
- ▶ **Wist je dat de wereldberoemde Chupa Chups-lollijes uitgevonden zijn door de Spaanse Enric Bernat in 1958?**

Waar of niet waar?

- ▶ **Spanje heeft meer toeristen dan inwoners.**
Waar, in 2019 werd Spanje door ±84 miljoen mensen bezocht, terwijl er 46 miljoen mensen wonen.
- ▶ **Het oudste restaurant ter wereld staat in Spanje.**
Waar, het oudste restaurant ter wereld, Botín, staat in het Guinness Book of Records. Het bevindt zich in Madrid en is geopend in 1725.
- ▶ **Spaans is de meest gesproken taal ter wereld.**
Niet waar, Spaans is de tweede meest gesproken taal. De meest gesproken taal is Chinees.

SURINAME

Stellingen

- ▶ ***Ik zou graag een keer 'roti' willen proeven.***
Roti is een van de bekendste Surinaamse gerechten. Roti is een soort pannenkoek gevuld met een mix van spilterwten, ui, knoflook en kruiden. De roti wordt gegeten met kerrie aardappeltjes, kousenband, vlees, ei en kerriesaus.
- ▶ ***Ik zou graag in een land willen wonen wat voor het grootste deel bestaat uit tropisch regenwoud.***
Suriname bestaat voor meer dan 80% uit tropisch regenwoud. Daarmee is dit bijzondere land één van de bosrijkste landen ter wereld.
- ▶ ***De karakteristieke huizen van Paramaribo zijn mooi.***
Zoek hier foto's van. De hoofdstad van Suriname, Paramaribo, staat op de werelderfgoedlijst, omdat de huizen als uniek in de wereld worden beschouwd. De huizen zijn voorbeelden van de samensmelting van de Nederlandse architectuur en inheemse materialen. De Surinamers worden door deze huizen herinnerd aan de koloniale tijd, maar het is ook een toeristische trekpleister.

Opdrachten

- ▶ **Het Surinaamse volkslied bestaat uit een Nederlands couplet en een couplet in het Sranantongo. Zoek deze tekst op en oefen de uitspraak. Probeer het vervolgens op je mooist te zingen!**
- ▶ Suriname is sinds 25 november 1975 onafhankelijk. Hiervoor was het een kolonie van Nederland. Ga eens op zoek naar invloeden die we kennen vanuit de Nederlandse cultuur. Voorbeelden van Nederlandse invloeden in Suriname zijn de taal, de nationale sport en de gebouwen.

Vragen

- ▶ **Wat wordt er op 1 juli gevierd?**
'Keti Koti'. Op 1 juli 1863 werd de slavernij afgeschaft. Het staat bekend als de dag der vrijheden. Keti Koti betekent dan ook 'verbreking van de kettingen'.
- ▶ **Wat betekenen de kleuren van de Surinaamse vlag?**
Rood staat voor vooruitgang en strijd voor een beter bestaan, wit staat voor vrijheid en vrede, groen staat voor de vruchtbaarheid van het land en de gouden ster staat voor hoop op een 'gouden' toekomst of eenheid.

Spel

Drai-batra

Aantal spelers: minimaal vier

Benodigheden: fles met lange hals, pinda's of iets anders kleins

1. De spelers gaan in een kring zitten met genoeg ruimte ertussen.
2. In het midden van de kring ligt een fles met een lange hals.
3. Een speler houdt de fles in het midden vast en draait hem in het rond. De hals van de fles zal naar een andere speler wijzen.
4. De aangewezen speler moet aan degene die gedraaid heeft iets 'betalen'. In Suriname worden meestal pinda's of gebakken koren gebruikt.
5. Daarna mag degene die betaald heeft aan de fles draaien.

Weetjes

- **Wist je dat Suriname voor meer dan 80% uit tropisch regenwoud bestaat? Daarmee is het één van de bosrijkste landen ter wereld.**
- Wist je dat men in Suriname niet spreekt over de seizoenen zoals wij die in Nederland kennen? In Suriname spreken ze over de grote regentijd, de kleine regentijd en de droge seizoenen. Suriname kent een tropisch klimaat met gemiddelde temperaturen rond de 30 graden.

- ▶ Wist je dat er in Suriname veel groepen met verschillende culturen naast elkaar leven? Tegenwoordig wonen er naast de inheemse bevolking veel Creolen, Javanen, Hindoestanen, Chinezen en Europeanen in Suriname. Deze groepen wonen harmonieus naast elkaar. In Paramaribo staan zelfs de moskee en de synagoge naast elkaar.

Waar of niet waar?

- ▶ **In Suriname wordt het elke dag op dezelfde tijdstippen donker en licht.**
Waar, in Nederland zit er per seizoen verschil in de tijden waarop het licht en donker wordt. In de winter wordt het bijvoorbeeld pas rond 08:00 licht en al rond 17:00 donker. In Suriname wordt het elke dag rond 06:30 licht en is het rond 19:00 donker.
- ▶ De meerderheid van de bevolking woont in de hoofdstad Paramaribo.
Waar, meer dan de helft van de Surinaamse bevolking woont in de hoofdstad Paramaribo. Suriname heeft ongeveer 563.000 inwoners. Hiervan wonen er ongeveer 260.000 mensen in Paramaribo.
- ▶ Suriname is het kleinste zelfstandige land van het continent Zuid-Amerika.
Waar, qua oppervlakte en aantal inwoners is Suriname het kleinste zelfstandige land van Zuid-Amerika.

SYRIË

Stellingen

- ▶ **Ik zou graag een keer meedoen aan de Ramadan.**
De Ramadan is een belangrijke spirituele maand voor moslims. Er wordt gevast van zonsopgang tot zonsondergang. Daarnaast wordt er gedoneerd aan goede doelen.
- ▶ **Het lijkt mij makkelijk om Arabisch te leren.**
De Arabische taal wordt door ongeveer 380 miljoen mensen in verschillende landen gesproken. Ieder land heeft zijn eigen variaties en dialecten. Arabisch is de officiële taal van Syrië. Ook in Syrië worden er verschillende dialecten en variaties van het Arabisch gesproken.
- ▶ **Nederland moet kinderen die vluchten uit oorlogsgebieden opvangen.**
Sinds 2011 zijn er veel kinderen uit Syrië gevlucht omdat daar conflicten zijn.

Opdrachten

- ▶ **Syrië is een van de eerste plekken waar een alfabetisch schrift werd gebruikt. Dit is een soort voorloper van ons alfabet. Zoek een plaatje op van dit spijkerschrift en probeer je naam ermee te schrijven.**
Dit spijkerschrift is lang geleden gevonden aan de kust van Syrië in een oude stad die Ugarit heette.

- Pak je atlas erbij en zoek op hoeveel verschillende buurlanden Syrië heeft en welke landen dat zijn. Dit zijn er vijf. Syrië grenst aan de landen Irak, Israël, Jordanië, Libanon en Turkije.

Vragen

- **Wat is de hoofdstad van Syrië?**
Damascus is de hoofdstad, maar niet de grootste stad van Syrië. Dat is Aleppo.
- **Hoeveel inwoners heeft Syrië?**
Ongeveer 21 miljoen. Meer dan de helft van deze mensen is gevlucht vanwege de oorlog.

Spel

Dabke

Syrië kent veel traditionele dansen. Een daarvan is de dabke. Zoek een filmpje van deze dans en probeer de dans zo goed mogelijk te leren.

Er zijn heel veel verschillende versies van de dabke. Deze dans wordt vaak uitgevoerd op bruiloften of andere feesten.

Weetjes

- **Wist je dat het landschap van Syrië grote verschillen kent? Het hoogste punt van Syrië is de Hermonberg. Deze is 2.814 meter hoog. Het laagste punt van Syrië is het meer van Tiberias. Dit ligt zo'n 200 meter onder het zeeniveau**

- ▶ Wist je dat Syrië veel mooie bouwwerken kent? In de hoofdstad zijn prachtige badhuizen, binnenplaatsen en villa's te vinden.
- ▶ Wist je dat de naam 'Syrië' volgens wetenschappers is afgeleid van het Griekse woord Σύριοι, of Σύροι? Zo werden de inwoners van Syrië lang geleden door de Grieken genoemd.

Waar of niet waar?

- ▶ **In elke Nederlandse supermarkt kom je typische Syrische gerechten tegen.**
Waar, denk bijvoorbeeld aan hummus en tabouleh. Sommige van deze gerechten zijn ook typisch voor andere landen in het Midden-Oosten.
- ▶ Het beroemde boek, de vertellingen van duizend-en-een-nacht, speelt zich af in het Midden-Oosten.
Waar, het verhaal van Aladin en de wonderlamp komt hier bijvoorbeeld vandaan. Veel mensen weten niet dat Syrië een grote rol speelt in het boek.
- ▶ De adelaar is een belangrijk symbool voor Syrië. Deze vogel staat ook afgebeeld op het wapenschild.
Niet waar, op het wapenschild staat een havik afgebeeld. Dat is de nationale vogel van Syrië.

TURKIJE

Stellingen

- ▶ **In ieder land zou een speciale feestdag voor kinderen gevierd moeten worden.**
In Turkije is 23 april 'de dag van het kind'. Kinderen hoeven dan niet naar school en worden extra verwend.
- ▶ **Turkse mensen staan bekend om hun gastvrijheid.**
Gastvrijheid is een belangrijke waarde in de Turkse cultuur. Het is niet vreemd als je in Turkije door mensen wordt uitgenodigd om thee te komen drinken. Meestal vindt dit dan plaats bij de familie thuis of in een theehuis. Maar waar je ook komt, of het nu de kapper is of de markt, er wordt altijd thee aangeboden.
- ▶ **Ieder café zou een speciale foaienpot moeten hebben voor dieren in nood.**
In Turkije hebben veel cafés een foaienpot voor de straatkatten in de buurt in plaats van een foaienpot voor het personeel.

Opdrachten

- ▶ **Afrika, Amerika, Europa, Azië of toch Oceanië? Pak je atlas erbij en zoek op in welk werelddeel Turkije ligt. Azië en Europa.**

- ▶ Het Turkse volkslied wordt vaak aan het begin van de schooldag gezongen. Kies een van de coupletten uit en probeer dit te vertalen om erachter te komen wat er gezongen wordt.

Vragen

- ▶ **Wat zijn typisch Turkse gerechten?**
Denk bijvoorbeeld aan: simit, köfte, dürüm, pide, döner kebab en Turks fruit.
- ▶ Hoe heet het geld dat ze in Turkije gebruiken en hoeveel is het waard?
Een Turkse 'lira' is ongeveer tien euro waard.

Spel

Korebe

Aantal spelers: minimaal vijf

Benodigheden: blinddoek

Dit spel is geschikt om buiten of in een gymzaal te spelen.

1. Een kind wordt geblinddoekt. Hij of zij moet de andere spelers proberen te tikken.
2. Wanneer een speler wordt getikt, krijgt hij of zij de blinddoek om. De speler wordt nu de tikker en de tikker wordt nu een speler.

Tip: Wijs iemand aan die zorgt voor de veiligheid van de tikker. Hij of zij mag de tikker waarschuwen wanneer de verkeerde kant op gelopen wordt.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat in Turkije veel koffie wordt gedronken? De traditionele Turkse koffie is zelfs toegevoegd aan de UNESCO-lijst voor beschermd cultureel erfgoed.**
- ▶ Wist je dat de nationale sport van Turkije olieworstelen is?
- ▶ Wist je dat het in Turkije op prijs gesteld wordt wanneer jij binnenshuis je schoenen uitdoet?

Waar of niet waar?

- ▶ ***In Turkije staan meer dan duizend moskeeën.***
Waar, de meerderheid van de inwoners is moslim. Er staan ongeveer 8.000 moskeeën door Turkije verspreid.
- ▶ Tulpen komen oorspronkelijk uit Turkije.
Waar, de bekendste bloem van Nederland komt eigenlijk uit Turkije en wordt daar al sinds de middeleeuwen gekweekt.
- ▶ In Turkije spreekt iedereen dezelfde taal.
Niet waar, naast het Turks worden er nog heel veel andere talen en dialecten gesproken.

VERENIGDE STATEN

Stellingen

- ▶ **Als je president wilt worden van een land, moet je daar geboren zijn, minimaal 35 jaar zijn en minimaal veertien jaar in dat land hebben gewoond.**

Deze regel is van toepassing in de Verenigde staten en staat beschreven in artikel II van de grondwet.

- ▶ **Het is ongeleefd om geen fooi te geven als je naar een restaurant of café gaat.**

In de Verenigde Staten is het gebruikelijk om fooi te geven. De service is niet in de prijs inbegrepen. Een fooi ligt meestal rond de vijftien procent van het totaalbedrag, afhankelijk van de bediening.

- ▶ **‘Go big or go home!’**

Vertaling: Ga groot of ga naar huis! Dit is een Amerikaanse uitdrukking die aanmoedigt om extravagant te zijn. In de Amerikaanse cultuur wordt grootsheid bewonderd en gerespecteerd. Grootte is de maatstaf voor succes: grote auto's, grote huizen, grote salarissen en grote wolkenkrabbers.

Opdrachten

- **Stel je voor dat je een dag de president van de Verenigde Staten bent. Bedenk samen welke regels jullie dan zouden invoeren.**
- De hiphopcultuur heeft zich verspreid over de hele wereld. Maak een presentatie over het ontstaan van de hiphobeweging.

Vragen

- **Hoeveel staten tellen de Verenigde Staten?**
De Verenigde Staten bestaan uit 50 staten. Dit zijn een soort grote provincies.
- **Hoeveel is een dollar in euro's?**
De waarde van een dollar in euro's verandert elke dag. Momenteel (2021) is een dollar ongeveer 80 eurocent.

Spel

Baseball

Aantal spelers: minimaal twaalf

Benodigheden: bal, speelveld met vier honken

1. Twee partijen spelen tegen elkaar. De ene partij staat in het veld, terwijl de andere partij werpt.
2. Van de werppartij werpt iedere speler op zijn beurt de bal in het veld en probeert een punt te scoren door achtereenvolgens het eerste, tweede, derde en thuishonk aan te raken.

3. De veldpartij probeert de werppartij zo min mogelijk punten te laten scoren. Door zo snel mogelijk de bal te vangen en naar de brander te gooien.
4. De partij die de meeste punten scoort, is de winnaar.

Weetjes

- **Wist je dat de Verenigde Staten ook wel ‘The land of freedom and opportunity’ worden genoemd? Dit betekent ‘het land van vrijheid en kansen’.**
- **Wist je dat de doodstraf nog steeds uitgevoerd wordt in 32 van de 50 staten van de Verenigde Staten?**
- **Wist je dat Mount Rushmore een van de bekendste symbolen van de Verenigde Staten is? Het is een reusachtig granieten kunstwerk met de gezichten van vier Amerikaanse presidenten: George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt en Abraham Lincoln.**

Waar of niet waar?

- **Brooklyn, een stadsdeel van de stad New York, is vernoemd naar de Nederlandse stad Breukelen.**
Waar, Aangezien Amerika ontstaan is uit koloniën zijn er veel verwijzingen. New York heette bijvoorbeeld eerst New Amsterdam.
- **De grootste boom ter wereld staat in de Verenigde Staten.**
Waar, de General Sherman staat in Sequoia National Park. De boom is 83 meter hoog en heeft een vermoedelijk leeftijd van 2.300 tot 2.700 jaar.
- **De Verenigde Staten hebben twee soorten landschappen.**
Niet waar, de Verenigde Staten zijn zo groot dat je er verschillende landschappen en klimaten vindt. In de staat Arizona ligt een woestijn, in het Noordwesten groeien dichte bossen en in het westen vind je hoge bergketens.

VERENIGD KONINKRIJK

Stellingen

- ▶ **Kinderen zouden in een officieel schooluniform naar school moeten gaan.**

In het Verenigd Koninkrijk dragen kinderen een uniform naar school. Dit zou zorgen voor betere discipline en het voorkomt klassenverschil en pesterijen.

- ▶ **Het is normaal om met de fiets naar school of werk te gaan.**

Fietsen in het Verenigd Koninkrijk is wat ongebruikelijk, in tegenstelling tot Nederland. Er zijn weinig fietspaden en het is vaak ook niet veilig om hier te fietsen. De fietspaden kunnen namelijk ineens ophouden, waardoor je ineens verder moet fietsen op de autoweg.

- ▶ **Beleefd zijn is belangrijker dan direct zijn.**

De inwoners van het Verenigd Koninkrijk hechten veel waarde aan beleefdheid. Het is standaard om werkwoordsvormen zoals 'may', 'might' en 'could' en woordjes zoals 'please' en 'thank you' te gebruiken. Te direct en eerlijk zijn, kan worden gezien als onbeleefd.

Opdrachten

- ▶ **Houd een simpel kringgesprek in het Engels.**
Als je niet uit je woorden komt, mag je jezelf in het Nederlands aanvullen.
- ▶ Zoek de hoofdsteden van de vier landen in het Verenigd Koninkrijk.
Engeland – Londen
Schotland – Edinburgh
Wales – Cardiff
Noord-Ierland – Belfast

Vragen

- ▶ **Met welke munteenheid betaalt men in het Verenigd Koninkrijk?**
De Britse pond.
- ▶ **Wie is de huidige koning of koningin van het Verenigd Koninkrijk?**
Koningin Elizabeth II.

Spel

Duck, duck, goose

Aantal spelers: minimaal vijf

Opstelling: De spelers zitten in een kring, één speler staat buiten de kring.

1. Speler A loopt aan de buitenkant van de kring en tikt zachtjes iedere speler één voor één op het hoofd of de schouder. Terwijl hij of zij dit doet, zegt hij willekeurig de woorden 'duck' of 'goose'. 'Goose' is in dit geval 'the action word'.
2. Zegt speler A bij een speler 'duck' dan gebeurt er niets. Zegt speler A 'goose' dan staat de getikte speler B zo snel mogelijk op en probeert speler A te tikken.
3. Leerling A rent weg (om de kring van de zittende leerlingen heen) en probeert op de plek te gaan zitten van leerling B.

Weetjes

- **Wist je dat het Verenigd Koninkrijk uit vier landen bestaat? Namelijk: Engeland, Schotland, Wales en Noord-Ierland.**
- Wist je dat van de 67 miljoen inwoners van het Verenigd Koninkrijk er 56 miljoen in Engeland wonen?
- Wist je dat het Verenigd Koninkrijk aan het begin van de twintigste eeuw het machtigste land van de wereld was? Het Verenigd Koninkrijk regeerde over grote delen van Azië, Noord-Amerika en Afrika.

Waar of niet waar?

- ▶ **In de hoofdstad Londen worden meer dan 300 talen gesproken.**

Waar, London is een stad met een diverse bevolking van verschillende culturen waar ook verschillende talen worden gesproken.

- ▶ **De Big Ben is een wereldberoemde klok.**

Niet waar, het is de naam van de dertien ton wegende bel in de toren met de naam Elizabeth Tower.

- ▶ **Het Verenigd Koninkrijk wordt ook wel eens 'Albion' genoemd.**

Waar, in Albion zit een verwijzing naar wit. Het is de naam die de Romeinen aan het eiland gaven. Zij kwamen aangevaren en zagen de witte krijtrotsen van Dover. Zij noemden het Verenigd Koninkrijk daarom 'het witte eiland'. Van schrik maakten ze rechtsomkeer.

ZUID-AFRIKA

Stellingen

- ▶ **Alle mensen zijn gelijk en moeten gelijk behandeld worden.**

Vanaf het jaar 1948 tot het jaar 1994 was er in Zuid-Afrika een apartheidsbeleid. Er kwamen een heleboel regels die nadelig waren voor de zwarte mensen in Zuid-Afrika. Ze mochten bijvoorbeeld niet meer stemmen en werden benadeeld op het gebied van werk, onderwijs en zorg.

- ▶ **Het is belangrijk dat natuur beschermd wordt door de overheid.**

Zuid-Afrika heeft veel nationale parken met adembenevende natuur. Je kunt er de beroemde Big Five spotten: de leeuw, buffel, neushoorn, olifant en het luipaard.

- ▶ **In Nederland zouden vrouwen op Nationale Vrouwendag gratis toegang moeten krijgen tot pretparken of musea.**

Op 9 augustus wordt Nationale Vrouwendag gevierd in Zuid-Afrika. Vrouwen mogen op deze dag vaak gratis ergens naartoe.

Opdrachten

- ▶ Ga op zoek naar spullen in je huis of in de klas die oud of beschadigd zijn en die je weg zou kunnen gooien. Maak er een foto van en laat zien wat jij weg zou doen op oudjaarsavond.
Op oudjaarsavond worden in sommige delen van Johannesburg veel spullen weggegooid. De mensen willen een frisse start van het nieuwe jaar.
- ▶ Zoek de overeenkomsten en verschillen op tussen de Nederlandse taal en de Afrikaanse taal. Je zult zien dat veel van de woorden van het Afrikaans lijken op het Nederlands.

Vragen

- ▶ **Wat is de nationale bloem van Zuid-Afrika?**
De Suikerbossie of Reuzenprotea.
- ▶ Hoeveel talen worden er gesproken in Zuid-Afrika?
Tien talen: Zoeloe, Xhosa, Afrikaans, Noord Sotho, Tswana, Engels, Tsjonga, Twazi, Zuid-Ndebele.

Spel

Bokwele

Aantal spelers: minimaal zes

Benodigheden: twee hoepels, vier sjaals of lintjes, speelveld

1. Er worden twee teams gemaakt. Ieder team heeft een eigen helft en bewaakt een hoepel met twee sjaals erin.
2. Na het startsignaal roepen de spelers 'bokwele' terwijl

- ze proberen bij het andere team de sjaal te roven en/of de spelers die een sjaal geroofd hebben af te tikken.
3. Als je een sjaal geroofd hebt en afgetikt wordt, moet je deze afgeven aan de tikker die het in zijn/haar hoepel legt. De speler die afgetikt is, hoort nu bij het andere team.
  4. Het team dat alle sjaals heeft, wint.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat 'Ubuntu' voor veel Zuid-Afrikanen een woord is met een grote betekenis? Het betekent 'Ik ben omdat wij zijn'. Het is een filosofie die alle mensen met elkaar verbindt.**
Jij zou bijvoorbeeld niet kunnen praten als je dat niet van andere mensen had geleerd.
- ▶ **Wist je dat in Zuid-Afrika op 2 januari 'Kaapse Kopse' of 'Tweede Nuwe jaar' wordt gevierd? Dit feest is ontstaan in de tijd van de slavernij. Twee januari was de enige vrije dag voor de slaven. Nog steeds wordt dit feest gevierd. Iedereen gaat kleurrijk verkleed en er wordt gezongen en gedanst.**
- ▶ **Wist je dat wanneer het in Nederland winter is, het in Zuid-Afrika zomer is? Dit komt doordat Zuid-Afrika op het zuidelijk halfrond ligt. Daardoor zijn de seizoenen omgekeerd.**

Waar of niet waar?

- ▶ **Zuid-Afrikanen staan bekend om hun voorliefde voor vegetarisch en veganistisch eten.**

Niet waar, vlees heeft een grote positie in de Zuid-Afrikaanse keuken. Zuid-Afrikanen staan juist bekend om hun voorliefde voor barbecuegerechten, 'braai' in het Afrikaans.

- ▶ Er zijn grote verschillen tussen de Nederlandse en de Afrikaanse taal.

Niet waar, veel van de Afrikaanse woorden zijn afgeleid van het Nederlands. Het woordje foto in het Afrikaans is bijvoorbeeld 'kiekie'.

- ▶ Het landschap van Zuid-Afrika is heel gevarieerd.

Waar, zo kent het land droge en warme woestijnen, maar ook bergtoppen waar 's winters veel sneeuw valt.

ZUID-KOREA

Stellingen

- ▶ **Het is netjes om je schoenen uit te doen wanneer je bij iemand op bezoek bent.**

In Zuid-Korea is het gebruikelijk om je schoenen uit te doen als je bij iemand op bezoek komt. Soms krijg je zelfs slippers om aan te doen, zodat je niet op blote voeten of sokken door het huis hoeft te lopen.

- ▶ **Je moet altijd bescheiden zijn.**
Een belangrijk onderdeel van de Koreaanse cultuur is om altijd bescheiden te zijn en niet op te scheppen over de spullen die je bezit of de dingen die je hebt bereikt.
- ▶ **Na schooltijd extra lessen krijgen van een tutor is belangrijk.**

Het is gebruikelijk voor scholieren in Zuid-Korea, om meteen na schooltijd naar een tutor te gaan die ze extra lessen geeft. Alle scholieren doen dit, zelfs de scholieren met de hoogste cijfers.

Opdrachten

- **In Zuid-Korea wordt je leeftijd anders berekend dan in Nederland. Wanneer je net bent geboren ben je namelijk meteen een jaar oud. Reken uit hoe oud jij zou zijn in Zuid-Korea.**
- Zuid-Korea zag er vroeger heel anders uit dan nu. Zoek op hoe mensen zich toen kleedden, waar ze woonden en wat ze aten. Maak hier een poster of presentatie van en presenteer dit aan de klas.

Vragen

- **Hoe spreek je in Zuid-Korea iemand aan die ouder is dan jij?**
In de Koreaanse cultuur is beleefdheid erg belangrijk. Als jongen spreek je oudere mannen aan als 'Hyung' en oudere vrouwen aan als 'Noona'. Als meisje spreek je oudere mannen aan als 'Oppa' en oudere vrouwen aan als 'Unnie'. In de werkomgeving wordt een oudere collega vaak 'Sunbea' genoemd.
- **Welke instrumenten werden gebruikt in de traditionele muziek van Zuid-Korea?**
Enkele voorbeelden van instrumenten zijn: Gayageum, Daegeum, Danso, Taepyeongso, Samul janggu, Sori buk, Kkwaenggwari, Jing, Jabara, etc.

Spel

Jegichagi

Aantal spelers: minimaal twee

Benodigheden: een jegi (klein en zacht balletje)

1. De spelers schoppen tegen een Jegi en houden deze zo lang mogelijk omhoog. Het wisselen van voet is toegestaan, zolang de Jegi maar niet op de grond valt.
2. De speler die de Jegi het langst kan hooghouden wint.
3. Het spel kan een-op-een worden gespeeld, maar ook in een groep.

Weetjes

- ▶ **Wist je dat ‘Kimchi’ het nationale gerecht van Zuid-Korea is? Dit gerecht bestaat uit kool, groenten en hete peper. Er zijn wel 250 varianten van!**
- ▶ Wist je dat je in Zuid-Korea nooit een brief moet schrijven met rode inkt? Dit betekent namelijk dat je de ontvanger van de brief met de dood bedreigt.
- ▶ Wist je dat op valentijnsdag in Zuid-Korea de mannen in het zonnetje worden gezet en cadeautjes krijgen? Een maand later op ‘White Day’ zijn de vrouwen aan de beurt.

Waar of niet waar?

- ▶ **Het record voor de YouTube video met de meeste views in de eerste 24 uur staat op naam van BTS, een Zuid-Koreaanse muziekgroep.**

Waar, hun lied Dynamite had in de eerste 24 uur meer dan 100 miljoen views.

- ▶ **In Zuid-Korea moeten mannen tussen de achttien en 28 jaar verplicht twee jaar het leger in.**

Waar, je kunt zelfs de cel ingaan als je je dienstplicht niet vervult.

- ▶ **Het Zuid-Koreaanse muziekgenre 'K-pop' is in Zuid-Korea verassend minder populair dan in de rest van de wereld.**

Niet waar, veel Zuid-Koreanen zijn juist fan van het genre en hebben zelfs een favoriete band.

TEAM MUNDOS

Annelie Verberne, Lara van Bommel, Lars van Rossum, Mabel Gerrits, Meaghan de Gruyter en Samia Hammu Lahabib

Grafisch ontwerp door Symbionic

SYMBIONIC

Dit spel is ontwikkeld in samenwerking met Brainport
Development

BRAINPORT

